

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» ТА
ПОБУДОВА СИСТЕМИ ЇХ ОБЛІКУ

Здобувача: Деник Анни Вячеславівни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Коршикова Р.С.

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Коршикова Р.С.

Київ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи
(гарант) освітньо-професійної
програми

Завідувач кафедри

Коршикова Р.С.

Коршикова Р.С.

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

2023р.

2023р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Деник Анні Вячеславівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

Оочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Класифікація витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» та побудова системи їх обліку»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " ____ " _____ р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах ТОВ «Сільпо-Фуд»

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» (назва розділу)
Розділ 2	СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	процес обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд»
Предмет дослідження:	теоретичні засади побудови обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд»
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Розкрити загальні засади побудови системи обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» та визначити стан та вдосконалення обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд».

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

визначити економічну сутність витрат діяльності підприємства, їх класифікацію, визнання та оцінку; дослідити особливості діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» та їх вплив на побудову обліку витрат; визначити відповідність облікової політики вимогам чинного законодавства України.

У розділі 2

дослідити методику синтетичного та аналітичного обліку витрат підприємства; встановити особливості організації обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд»; визначити напрямки вдосконалення методично-організаційних засад обліку витрат ТОВ «Сільпо-Фуд».

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

Р.С. Коришикова

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

А.В. Деник

(ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 55 сторінок. Основний текст роботи викладено на 42 сторінках друкованого тексту. Вона містить 26 рисунків, 3 додатки. Список використаних джерел включає 31 найменування.

«Класифікація витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» та побудова системи їх обліку»

Об'єктом дослідження є система обліку витрат діяльності суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку витрат діяльності підприємства, їх класифікація.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи. Розкрити особливості обліку витрат підприємства: розглянути класифікацію, облікову політику, порядок визнання та оцінку витрат і порядок відображення операцій в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Завданням даної роботи є систематизація, розширення, закріплення теоретичних знань та практичних навичок з обліку витрат діяльності підприємства.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- дослідити підходи до визначення сутності витрат діяльності суб'єкта господарювання;
- розглянути підходи щодо класифікації, порядку визнання та оцінки витрат;
- розкрити порядок здійснення обліку витрат на прикладі «Сільпо-Фуд»
- провести практичні аналітичні дослідження рівня та динаміки

активів, капіталу і зобов'язань.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. В кваліфікаційній бакалаврській роботі розглянуто підходи до визначення сутності витрат, досліджено їх класифікацію, порядок визнання та оцінку. Розкрито порядок відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку. Здійснено практичне аналітичне дослідження рівня і динаміки щодо активів, капіталу і зобов'язань.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2023.

Рік захисту роботи: 2023.

Ключові слова: витрати, облікова політика, нормативні акти, класифікація витрат, облік витрат, аналіз, динаміка, собівартість.

Відгук
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
Деник Анни Вячеславівни
на тему «Класифікація витрат діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та
побудова системи їх обліку»

Актуальність теми. Одним із шляхів отримання підприємством конкурентних переваг в сучасних умовах господарювання є обрання стратегії мінімізації витрат, що дозволить за тих самих обсягів виконаних робіт знизити величину спожитих ресурсів і поліпшити фінансовий результат діяльності. Оскільки інформаційною базою для прийняття рішень у сфері є бухгалтерський облік, то саме від раціональної побудови останнього залежатиме дієвість та ефективність системи управління ресурсами та витратами підприємства. Це підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи. Кваліфікаційна бакалаврська Деник Анни Вячеславівни виконана згідно із затвердженим планом і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дослідження проведено на основі достатньої кількості літературних джерел, при цьому застосовувалися первинні та узагальнюючі дані базового підприємства – ТОВ «СІЛЬПО-ФУД».

Робота добре ілюстрована рисунками та таблицями.

В основній частині роботи послідовно вирішуються основні завдання роботи: вивчається сутність категорії «витрати» та надається їх розгорнута класифікація, викладається характеристика основних концепцій управління витратами, надається загальна характеристика досліджуваного підприємства, досліджуються підходи до формування облікової політики підприємства в частині обліку витрат, розглядається синтетичний та аналітичний облік витрат діяльності, що дозволяє запропонувати шляхи його вдосконалення.

У висновках підводяться підсумки проведеного дослідження та вносяться пропозиції щодо вдосконалення обліку витрат.

Недоліки кваліфікаційної бакалаврської роботи. В роботі не приділено достатньої уваги питанням документування витрат та організації документообороту, а також не всі питання викладені з прив'язкою до базового підприємства.

Наявність самостійних розробок автора. Автором пропонується внесення змін до робочого плану рахунків базового підприємства стосовно рахунку 94 та 95.

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Кваліфікаційну бакалаврську роботу Деник Анни Вячеславівни можна вважати самостійною працею, в якій на припустимому рівні розкрито основні методичні та практичні засади побудови системи обліку витрат діяльності підприємства.

У відповідності до вимог щодо запобігання академічному плагіату в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана

кваліфікаційна бакалаврська робота Деник А.В. перевірена на наявність академічного плагіату в програмному продукті, визначеному університетом. За результатами перевірки коефіцієнт схожості складає – 43,1%.

Після аналізу звіту подібності було з'ясовано, що перевищення коефіцієнту схожості порівняно зі встановленими нормативами спричинено наступними факторами:

1) при розгляді облікових категорій «витрати», «облікова політика», «план рахунків» тощо використовувалося цитування вітчизняних науковців щодо їх сутності та інтерпретацій. Всі цитати оформлені вірно та мають посилання на літературні джерела;

2) при розгляді обліку витрат діяльності компанії були використані нормативні документи, які регламентують відображення облікової інформації в системі рахунків бухгалтерського обліку. Це не є академічним плагіатом, оскільки усі облікові процедури регламентуються на законодавчому рівні.

3) виникли співпадіння на словосполучення, які є сталими в обліковій практиці та теорії, наприклад, кореспонденція рахунків, дебет, зміст господарських операцій тощо.

Таким чином, дана кваліфікаційна робота в цілому відповідає встановленим вимогам, що висуваються до кваліфікаційних робіт, і може бути допущена до захисту в Екзаменаційній комісії з атестації.

Змістовна частина дослідження оцінена на 46 балів.

Науковий керівник

к.е.н., доцент,

в.о.завідувача кафедри

бухгалтерського обліку та консалтингу

Коршикова Р.С.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	5
1.1. Економічна сутність витрат діяльності підприємства та їх класифікація.....	5
1.2. Організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «Сільпо- Фуд» та їх вплив на побудову обліку витрат.....	13
1.3. Відповідність облікової політики ТОВ «Сільпо-Фуд» щодо витрат діяльності вимогам чинного законодавства України.....	19
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»	27
2.1. Методика синтетичного та аналітичного обліку витрат підприємства ...	27
2.2. Особливості організації обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо- Фуд».....	33
2.3. Вдосконалення методично-організаційних засад обліку витрат ТОВ «Сільпо-Фуд»	36
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
ДОДАТКИ	48

ВСТУП

Актуальність теми. У поточній діяльності всі суб'єкти господарювання витрачають певні ресурси на виробництво, управління, збут, закупівлі тощо. Розмір понесених витрат значною мірою визначає конкурентоспроможність і рентабельність продукції, а кінцевий результат – ефективність господарської діяльності підприємства.

В сучасних умовах однією з важливих проблем системи управління підприємством є оцінка рівня витрат і пошук шляхів їх зниження, а також дослідження ринку збуту продукції (товарів, послуг) з метою отримання максимального доходу. Тому від правильної побудови бухгалтерського обліку значною мірою залежить інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень. Бухгалтерський облік є однією з функцій управління, а загальноприйнятою системою бухгалтерського обліку є основа інформаційного забезпечення для прийняття відповідних управлінських рішень.

Системи бухгалтерського обліку є невід'ємною частиною всіх суб'єктів господарювання. Облік витрат займає чільне місце в цій системі. Формування достовірної та дієвої інформації про них є важливим і складним елементом системи бухгалтерського обліку підприємства. Від цього залежатиме рівень їх управління, рентабельність виробництва, виявлення резервів зниження собівартості продукції, визначення цін на продукцію, прийняття необхідних управлінських рішень.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Проблемам дослідження сутності, формування, обліку, контролю й аналізу витрат присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема роботи М.Т. Білухи, О.С. Бородкіна, А.М. Герасимовича, М.В. Кужельного, В.Г. Лінника, Ю.Я. Литвина, Є.І. Пилипенка, В.В. Сопка, Л.К. Сука, Р. Ентоні, Д. Фостера.

Метою дослідження є вивчення загальних теоретичних та практичних засад побудови системи обліку витрат діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та здійснення оцінки її стану з метою подальшого вдосконалення.

Відповідно до мети було визначено наступні завдання дослідження:

- визначити економічну сутність витрат діяльності підприємства, їх класифікацію, визнання та оцінку;*
- дослідити організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» та їх вплив на побудову обліку витрат ;*
- визначити відповідність облікової політики ТОВ «Сільпо-Фуд» щодо витрат діяльності вимогам чинного законодавства України;*
- дослідити методику синтетичного та аналітичного обліку витрат підприємства;*
- встановити особливості організації обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд»;*
- визначити напрямки вдосконалення методично-організаційних засад обліку витрат ТОВ «Сільпо-Фуд».*

Об'єктом дослідження є облік витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади побудови обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд».

Методи дослідження. В кваліфікаційній бакалаврській роботі застосовувалися як загальнонаукові методи дослідження (аналіз, синтез, порівняння), так і елементи методу бухгалтерського обліку – оцінка, подвійний запис, звітність.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

1.1. Економічна сутність витрат діяльності підприємства та їх класифікація

З розвитком ринкових відносин і початком процесу глобалізації економіки види витрат діяльності підприємства урізноманітнюються, а також розширюється діапазон методів пояснення цього поняття.

Витрати підприємства є складним економічним явищем, яке тісно пов'язане з усіма елементами процесу управління забезпеченням безперервності виробництва, і впливає на результати діяльності підприємств через вплив на прибуток.

Отже, для прийняття правильних та ефективних господарських рішень та отримання максимального прибутку необхідно з'ясувати сутність поняття «витрат» у поєднанні з тенденцією розвитку даної категорії.

В цілому, витрати є важливою і складною економічною категорією, яка займає особливо важливе місце в управлінні підприємствами та їх діяльністю.

Це можна пояснити наступним чином: «витрати впливають на фінансові результати фірм, використовуються для визначення цінової політики, вказують на рівні технічної та виробничої організації, а також використовуються для оцінки ефективності управління шляхом порівняння витрат і результатів діяльності» [2, с.3].

Сьогодні існують різні способи розкриття поняття «витрат», оскільки саме витрати розглядаються з двох сторін: «придбання засобів виробництва» та «місце, що використовується в процесі виробництва».

Підходи до поняття «витрати» з урахуванням різних підходів показано на рис. 1.1.

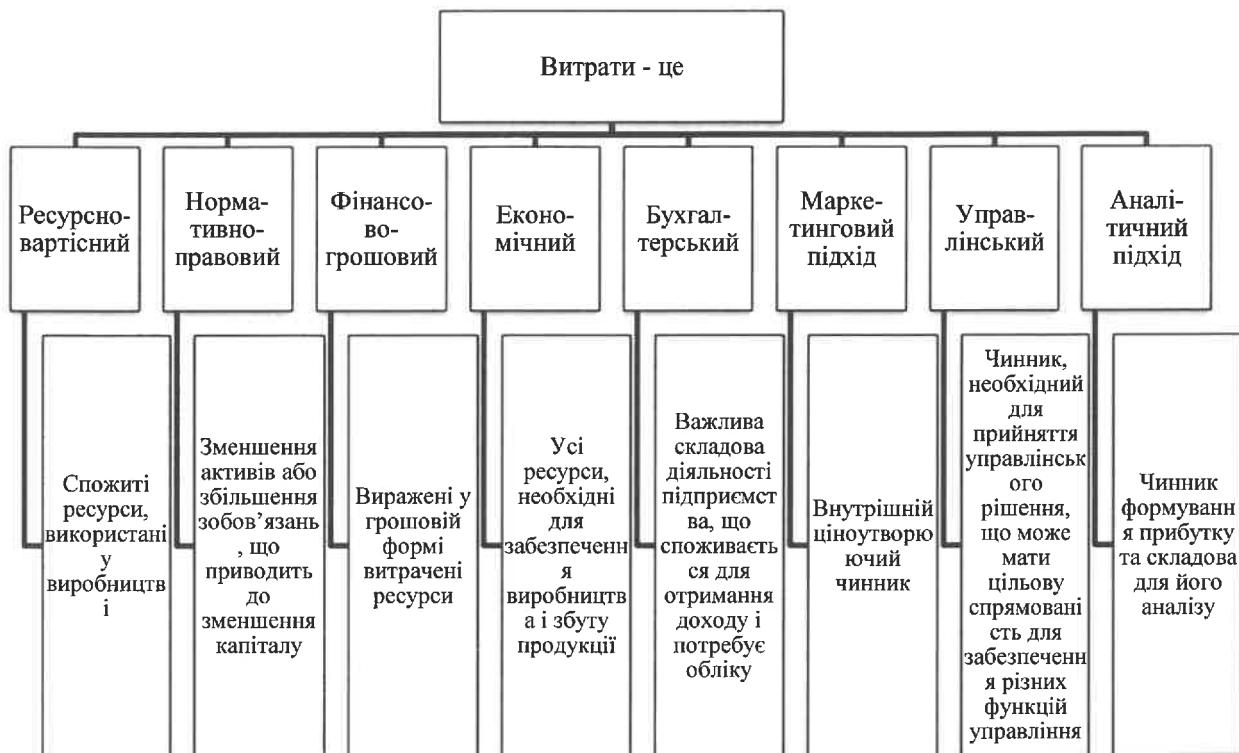

Рисунок 1.1 - Сутність поняття «витрати» з урахуванням різних підходів [1-29]

Розглянемо кожний з даних підходів далі. Підходи визначення поняття «витрати» згідно нормативно-правового підходу наведено на рис. 1.2.

Документ	•Визначення витрат
НП(С)БО 16 «Витрати»	•Зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення власного капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.
Концептуальна основі фінансової звітності за МСФЗ	•Зменшення економічної вигоди протягом звітного періоду, що відбувається у формі вибуття або використання активів чи збільшення зобов'язань, що веде до зменшення власного капіталу підприємства за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Рисунок 1.2 - Підходи визначення поняття «витрати» згідно нормативно-правового підходу [27; 28; 29]

Порівняння визначень, наведених у НП(С)БО та МСФЗ, дозволяє зробити висновки про їх схожість, оскільки під час підготовки українських стандартів бухгалтерського обліку за основу взято міжнародні документи. Хоча немає окремого міжнародного стандарту для розкриття інформації щодо обліку та визначення сутності витрат, існують окремі звіти в МСБО 2 «Запаси», МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 19 «Виплати працівникам», МСБО 23 «Витрати на позики» [28].

З позиції ресурсно-виробничого підходу витрати визначаються як ті, що було використано у виробництві ресурси.

Автори	• Підходи до поняття
<i>Ресурсно-виробничий підхід</i>	
Ф.Ф. Бутинець	• Спожиті ресурси або гроші, які необхідно заплатити за товари, роботи і послуги.
І.А. Волкова	• Важливий елемент відтворювального процесу первинної ланки, що відтворює у собі витрати підприємства на всі спожиті ресурси на виробництво продукції.
М.С. Пушкар	• Сума спожитих на виробництві товарів, робіт і послуг факторів виробництва (ресурсів).
<i>Фінансово-грошовий підхід</i>	
І.А. Бланк	• Виражені в грошовій формі поточні витрати трудових, матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів на виробництво продукції.
В.П. Климко, Л.О. Нестеренко, А.М. Поддєрьогін	• Обсяг використаних ресурсів підприємства у грошовому вимірі для здійснення господарської діяльності.
<i>Економічний підхід</i>	
Економічний словник	• Формуються в процесі використання ресурсів під час здійснення певної його діяльності. Вони мають цільову спрямованість. Витрати підприємства визначаються як сума зменшення вартості активів або зменшення власного капіталу (збиток).
І.І. Сидоров	• Трата енергії і тільки енергії, зокрема інтелектуальної і фізичної енергії людини. На практиці ці витрати виявляються у вигляді цілеспрямованого й упорядкованого руху і використання деяких обмежених ресурсів: капіталовкладень, основних і оборотних фондів, природних багатств.
Ю.С. Цал-Цалко	• Сукупні витрати живої та уречевленої праці на виробництво продукції становлять витрати господарської діяльності суб'єктів підприємництва.

Рисунок 1.3 - Методичні підходи трактування поняття «витрати» згідно економічного, фінансово-грошового та ресурсно-виробничого підходу [8-13]

Відповідно до грошово-фінансових підходів авторів витрати визначаються як виражені в грошовій формі ресурси, матеріали, товари, послуги, що використовуються в процесі господарської чи іншої діяльності для досягнення певної мети або отримання прибутку.

Економічний підхід ближчий до підходу з позиції виробництва ресурсів, за винятком того, що він визначає витрати з точки зору об'єкта.

З точки зору методів управління витратами є невід'ємним елементом системи управління підприємством (рис. 1.4).

Автори	• Визначення витрат
М. Г. Грещак, О. С. Коцюба	• Обсяг використаних ресурсів у грошовому вимірюванні для досягнення певних цілей.
С.А.Котляров	• Вартість ресурсів (матеріальних та трудових), які використовуються для виробництва продукції, отримання прибутку чи досягнення іншої мети організації.
Л. А. Сухарева, С.Н. Петренко	• Сума видатків, зазначених підприємством на момент придбання товарів або послуг.
Р. Ентоні	• Грошове вимірювання суми видатків, що використовуються з певною метою.
І. А. Бланк	• Виражені в грошовій формі поточні витрати трудових, матеріальних, фінансових і інших видів ресурсів на виробництво продукції.
А. М.Турило,Ю. Б.Кравчук, А. А. Турило	• Вартісне вираження абсолютної величини застосовано-спожитих ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства і досягнення ним поставленої мети.
В.Г. Козак	• Одна з важливих категорій управлінського обліку та якісної оцінки діяльності підприємства. Для управління менеджерам необхідні не просто витрати, а інформація про витрати на будь-що (продукт, або його партію, послуги тощо).
Л.В. Нападовська	• Для управління виробничою собівартістю витрачення ресурсів у виробництві можна відображати через використання поняття «затрати», що є зменшенням економічних вигод протягом звітного періоду, або збільшення зобов'язань підприємства, що призводить до зменшення капіталу.
Ч. Хорнгрен	• Витрати, які впливають на управлінські рішення, розглядаються в системі управлінського обліку, оскільки лише в ній формуються релевантні витрати. Для прийняття управлінських рішень потрібна інформація про витрати на «щось» (продукцію, обладнання, послуги, процес тощо). Автор називає це «щось» об'єктом обліку витрат або об'єктом калькулювання собівартості, згідно з яким і відбувається групування та вартісне вимірювання витрат.

Рисунок 1.4 - Методичні підходи трактування поняття «витрати» згідно управлінського підходу [1; 8; 20; 24]

Більшість науковців у бухгалтерському обліку вживають термін «витрати», наведений у НП(С)БО 16 та НП(С)БО 1 (рис. 1.5) [27-28].

Автори	•Визначення витрат
В. Б. Івашкевич	•Відтік або інше використання активів і (або) виникнення кредиторської заборгованості в результаті відвантаження або виробництва товарів, надання послуг або здійснення інших операцій, які є основою діяльності господарюючого суб'єкта.
Є. В. Мних	•Зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками).
В. П. Савчук	•Зменшення активів або збільшення зобов'язань (пасивів), або поєднання того чи іншого у зв'язку з виробництвом і постачанням товарів у рамках діяльності підприємства.
Н.В. Прохар, В.В. Кулішов	•Це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).
В.С. Лень, О.І. Коблянська	•Найважливіша частина фінансової діяльності підприємства, тому слід знати порядок їх здійснення, обліку й розподілу.
Г.В. Нашкерська	•Споживання або використання матеріалів, товарів, робіт, послуг в процесі одержання доходу.

Рисунок 1.5 - Методичні підходи трактування поняття «витрати» згідно бухгалтерського підходу [14, 15, 16, 17, 18]

Отже, порівняння визначень, наведених у НП(С)БО та МСФЗ, дозволяє зробити висновки про їх схожість, оскільки під час підготовки українських стандартів бухгалтерського обліку за основу взято міжнародні документи.

У маркетинговому підході витрати розкриваються як внутрішні фактори, що впливають на ціни, а в аналітичному підході витрати розкриваються як невід'ємні складові, необхідні для аналізу (рис. 1.6).

Відповідно до грошово-фінансових підходів авторів, витрати визначаються як виражені в грошовій формі ресурси, матеріали, товари, послуги, що

використовуються в процесі господарської чи іншої діяльності для досягнення певної мети або отримання прибутку.

<i>Маркетинговий підхід</i>	
Ф. Котлер	<ul style="list-style-type: none"> • Ф. Котлер виділяє три підходи до визначення базових, вихідних цін: основані на витратах, на думці споживачів і на ціни конкурентів.
С.С. Гаркавенко	<ul style="list-style-type: none"> • Витрати виступають інструментом цінової політики підприємства, тому що попит визначає верхній рівень ціни, а її мінімальну величину - витрати. Отже, під час управління маркетинговою діяльністю на певному етапі процесу ціноутворення, під час аналізу витрат з метою визначення ціни продукції їх класифікують на певні види за такими ознаками.
<i>Аналітичний підхід</i>	
А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило	<ul style="list-style-type: none"> • Вартісне вираження абсолютної величини застосовано-спожитих ресурсів, необхідних для здійснення ним поставленої мети.
Н.А. Іващенко	<ul style="list-style-type: none"> • Собівартість продукції і прибуток перебувають в обернено-пропорційній залежності: зниження собівартості приводить до відповідного зростання суми прибутку, і навпаки.
Р.М. Циган, О.С. Савченко	<ul style="list-style-type: none"> • Фінансовий результат діяльності будь-якого підприємства визначається шляхом порівняння витрат і доходів підприємства. Дані автори зазначають, що для збільшення ефективності роботи кожне підприємство повинно контролювати витрати (проводити політику оптимізації витрат) з метою недопущення перевищення їх над доходами.

Рисунок 1.6 - Методичні підходи трактування поняття «витрати» згідно маркетингового та аналітичного підходу [22; 23; 24; 25; 26]

Економічний підхід ближчий до підходу з позиції виробництва ресурсів, за винятком того, що він визначає витрати з точки зору об'єкта. З точки зору методів управління витратами він є невід'ємним елементом системи управління підприємством.

Класифікація витрат - це процес поділу типів і видів витрат на різні категорії. Класифікація витрат необхідна для того, щоб розглянути, наскільки ці вибрані характеристики характерні для інших категорій витрат; а також покращити розуміння процесу управління витратами. При цьому для ефективної класифікації витрат необхідно визначити, до якого напрямку вони належать у відповідності до управління витратами, тобто чи йдеться про поточне управління чи стратегічне управління. Правильне застосування класифікації витрат забезпечує якість рішень щодо раціоналізації витрат і збільшення прибутку

підприємства. в узагальненому вигляді класифікація витрат діяльності підприємства подана в Додатку А.

Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду класифікації витрат дозволяє розробити ключові принципи класифікації витрат (рис. 1.7).

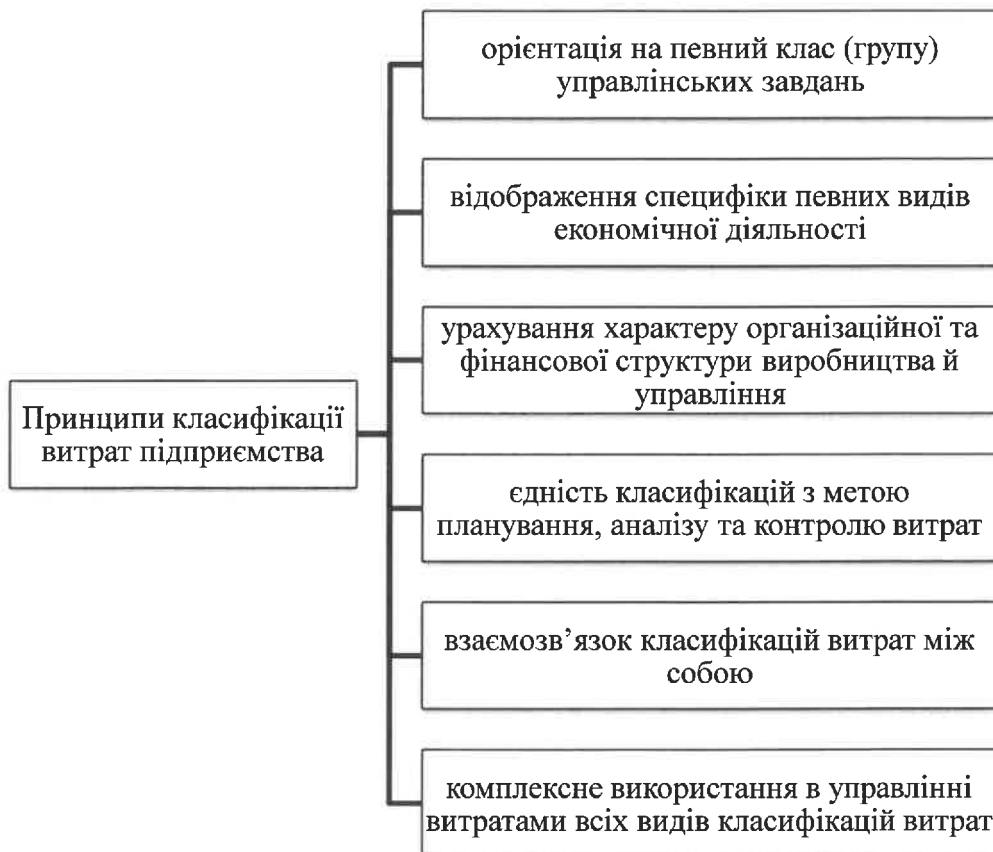

Рисунок 1.7 - Принципи класифікації витрат підприємства [6; 13; 17]:

У науковій літературі наводяться різні класифікації витрат, кожна залежно від призначення інформації: для використання зовнішніми чи внутрішніми користувачами, для різних цілей управління, для структурування діяльності підприємств, для певних напрямків управління витратами.

Зауважимо, що кожна сукупність класифікаційних підходів до витрат базується на тому, що певні види витрат мають різний характер формування та способи зміни, зв'язок із процесами виробництва, неоднакову еластичність, пов'язану зі зміною внутрішніх і зовнішніх умов, різний вплив на фінансові результати, ступінь керованості та інші показники [17; 19].

Завдяки вивченню вітчизняних та зарубіжних класифікаторів груп витрат можна розробити класифікацію витрат, визначаючи ознаки класифікації та типи управлінських завдань, які необхідно вирішувати, що необхідні для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на досягнення вартісні цілі стратегічних і тактичних цілей підприємства - альтернативні можливості підвищення прибутковості за наявних умов ведення бізнесу, що визначаються зростанням ринку та вартості підприємства

Будь-яка класифікація встановлюється за певними критеріями. Також найбільш поширеним є групування витрат за такими ознаками (рис. 1.8).

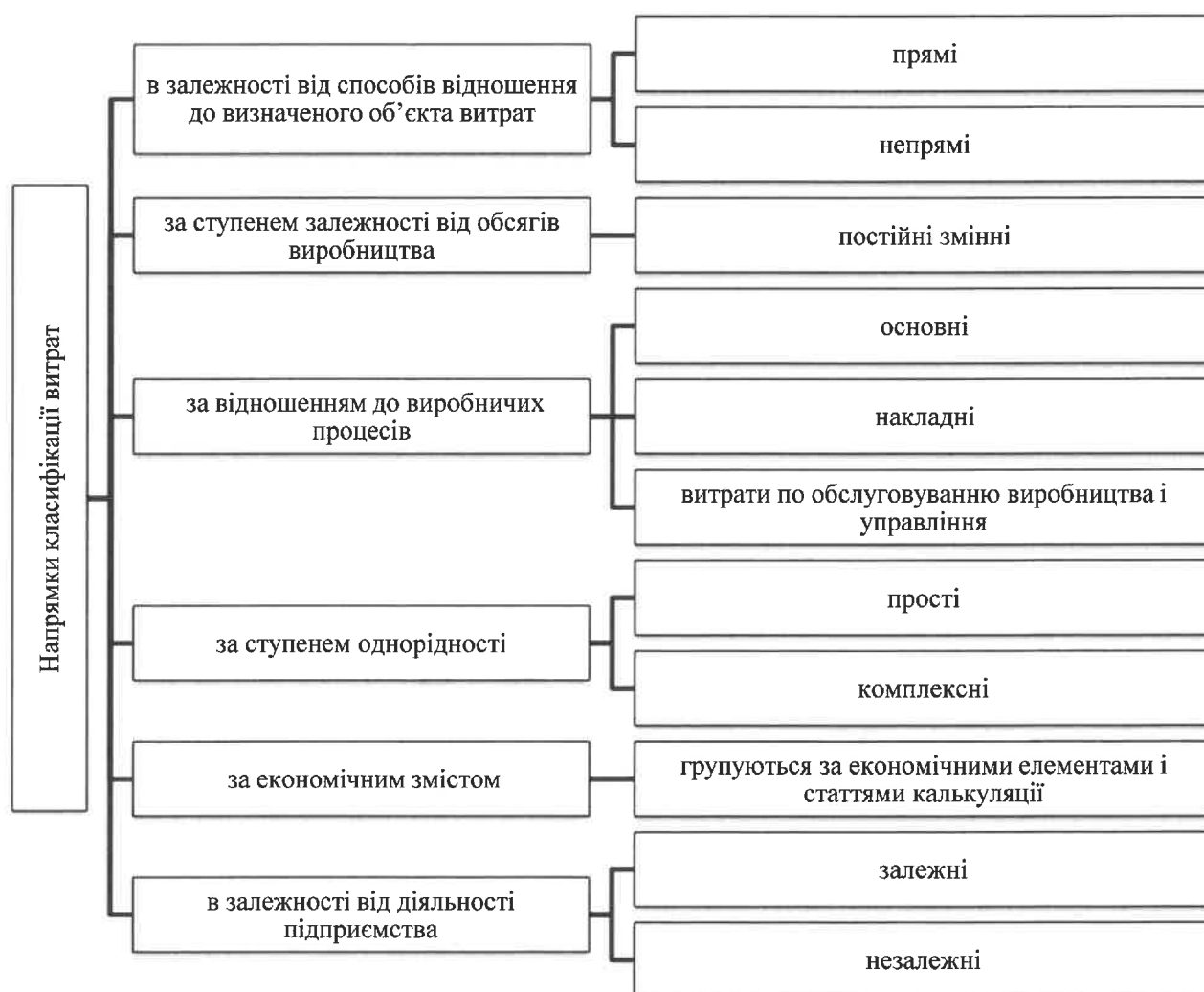

Рисунок 1.8 - Напрямки класифікації витрат [13; 14; 16-18; 27]

Відповідно до цього у вітчизняному обліку, крім функціональних ознак класифікації витрат і класифікації витрат за цільовим призначенням, за

економічними елементами (Додаток Б) існують також ознаки розподілу витрат, включення і невключення витрат до статей обліку витрат.

Отже, порівняння визначень, наведених у НП(С)БО та МСФЗ, дозволяє зробити висновки про їх схожість, оскільки під час підготовки українських стандартів бухгалтерського обліку за основу взято міжнародні документи. Відповідно до грошово-фінансових підходів авторів, витрати визначаються як виражені в грошовій формі ресурси, матеріали, товари, послуги, що використовуються в процесі господарської чи іншої діяльності для досягнення певної мети або отримання прибутку. Економічний підхід ближчий до підходу з позиції виробництва ресурсів, за винятком того, що він визначає витрати з точки зору об'єкта. З точки зору методів управління витратами є невід'ємним елементом системи управління підприємством. У маркетинговому підході витрати розкриваються як внутрішні фактори, що впливають на ціни, а в аналітичному підході витрати розкриваються як невід'ємні складові, необхідні для аналізу. Класифікація витрат - це процес поділу типів і видів витрат на різні категорії. Класифікація витрат необхідна для того, щоб розглянути, наскільки ці вибрані характеристики характерні для інших категорій витрат; а також покращити розуміння процесу управління витратами.

1.2. Організаційні та технологічні особливості діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» та їх вплив на побудову обліку витрат

Торгівельна мережа «Сільпо-Фуд» належить до компанії корпорації FOZZY GROUP. Компанія надає такі види послуг через оптово-роздрібні мережі гіпермаркетів Сільпо:

- роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- виробництво хліба та хлібобулочних виробів;

- виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання;

- оптова торгівля напоями;

- оптова торгівля тютюновими виробами;

- роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах;

- діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.

Гіпермаркети Сільпо розташовані у великих містах України: Київ, Одеса, Рівне, Харків, Кременчук, Дніпро та інших. Асортимент гіпермаркетів включає більше 51 тис.позицій товарів, серед яких присутні товари власних ТМ: Премія, Extra, Piki Tiki. Мережа Сільпо містить концептуальних 69 супермаркетів та 4 делікатес-маркети. всього станом на кінець 2022 року працює 296 магазинів. Загальні відомості про досліджуване підприємство наведені на рис. 1.9.

Назва:	• «ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬПО-ФУД»
ЄДРПОУ:	• 40720198
Скорочена назва:	• ТОВ "СІЛЬПО-ФУД"
Організаційно-правова форма:	• ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
Дані про початок діяльності:	• 05.08.2016
Основний напрямок діяльності:	• 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами
Додаткові(ий) напрямки(ок) діяльності:	<ul style="list-style-type: none"> • 11.01 Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв • 10.13 Виробництво м'ясних продуктів • 10.20 Перероблення та консервування риби, ракоподібних і моллюсків • 10.71 Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання • 10.85 Виробництво готової їжі та страв • 10.89 Виробництво інших харчових продуктів, н.в.і.у.

Рисунок 1.9 - Загальна інформація про ТОВ "СІЛЬПО-ФУД"

Організаційна структура ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» відображена на рис. 1.10.

ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» має лінійно-функціональну структуру управління. Така структура управління завдяки своїй ієрархічності забезпечує швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації і підвищенню ефективності роботи функціональних служб, уможливорює необхідний маневр ресурсами.

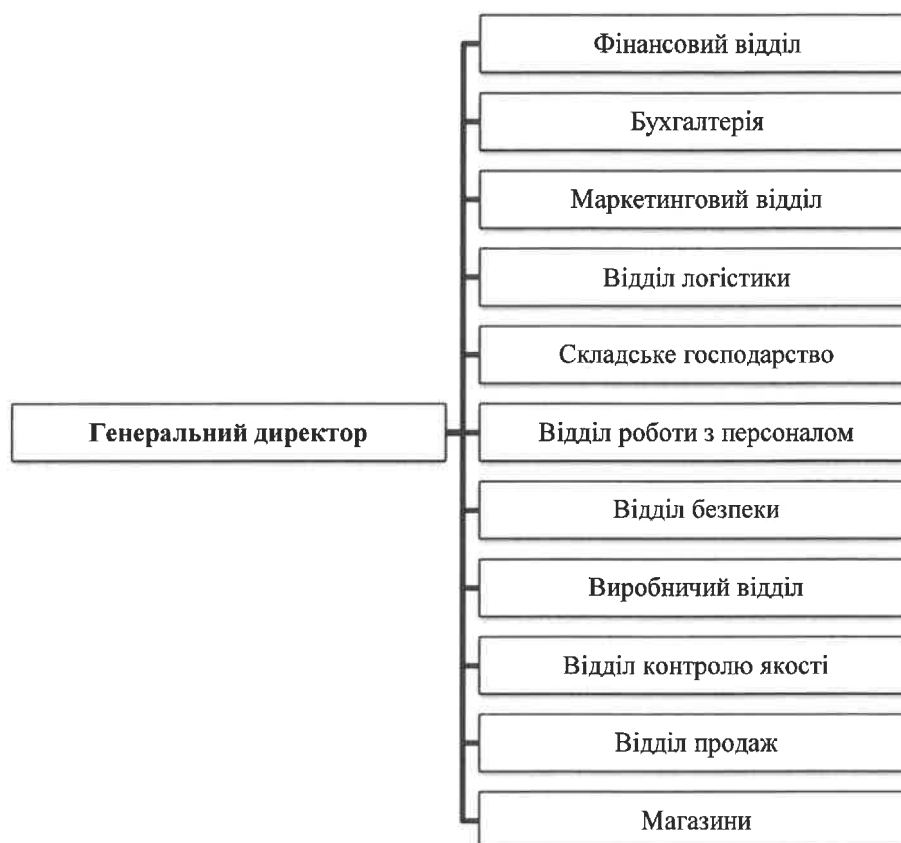

Рисунок 1.10 - Організаційна структура ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Генеральний директор ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» контролює всі структурні підрозділи та взаємодіє з керівниками всіх структурних підрозділів.

Керівником фінансового відділу є фінансовий директор. Фінансовий відділ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» контролює складання і виконання бюджетів магазинів, відповідає за фінансове планування, ризики, залучення та перерозподіл коштів тощо. Фінансові менеджери магазинів виконують тільки облікову функцію. Розглянемо основні обов'язки фінансового відділу:

- складання тактичного і оперативного планів фінансування;
- розрахунок і коректування нормативів оборотних коштів за окремими статтями, елементами, видам запасами і витратами в цілому по підприємству;

– виявлення джерел фінансування, визначення обсягів і джерел інвестицій, формування резервних фондів і фінансових резервів підприємства;

– аналіз ціноутворення на підприємстві, контроль над використанням грошових коштів, фондів і резервів, формування фінансово-економічних розрахунків, участь в підготовці проектів договорів, обґрунтування форм розрахунків.

Споживачами продукції є населення України.

Основним конкурентом компанії є АТБ-маркет, а також конкурентами є Ашан, Метро, Варус, Траш, Еко-маркети та інші ритейли.

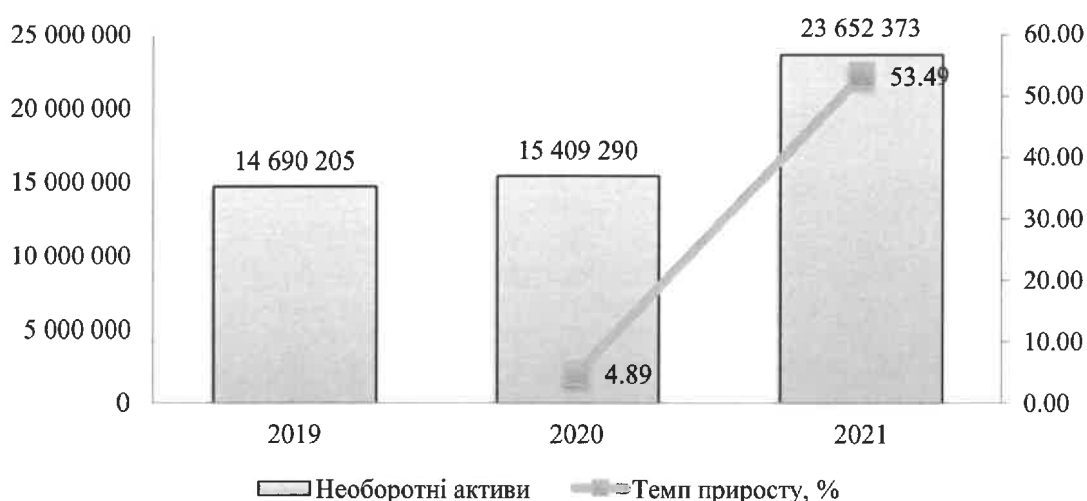

Рисунок 1.11 - Динаміка необоротних активів ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві необоротні активи мали чітку тенденцію до зростання із рівня в 4690,205 млн. грн. в 2019 році до рівня в 23652,373 млн. грн. за результатом 2021 року.

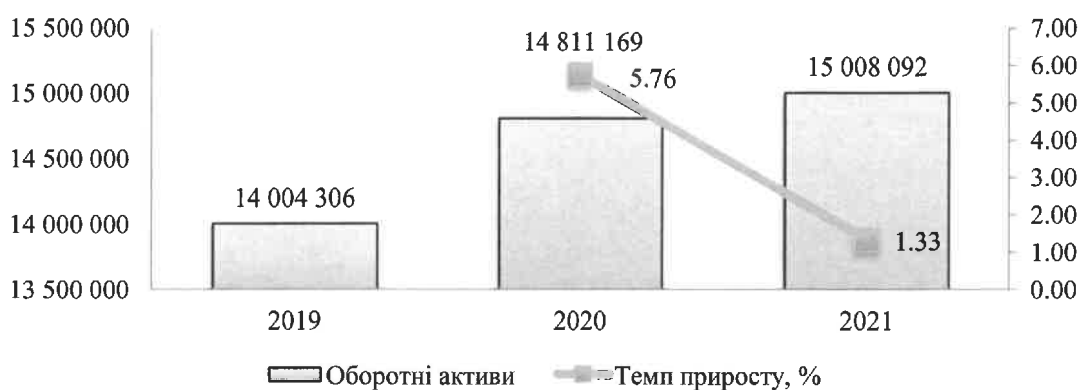

Рисунок 1.12. Динаміка оборотних активів ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Оборотні активи підприємства протягом досліджуваного періоду зросли із рівня в 14004,306 млн. грн. в 2019 році до рівня в 15008,092 млн. грн. в 2021 році.

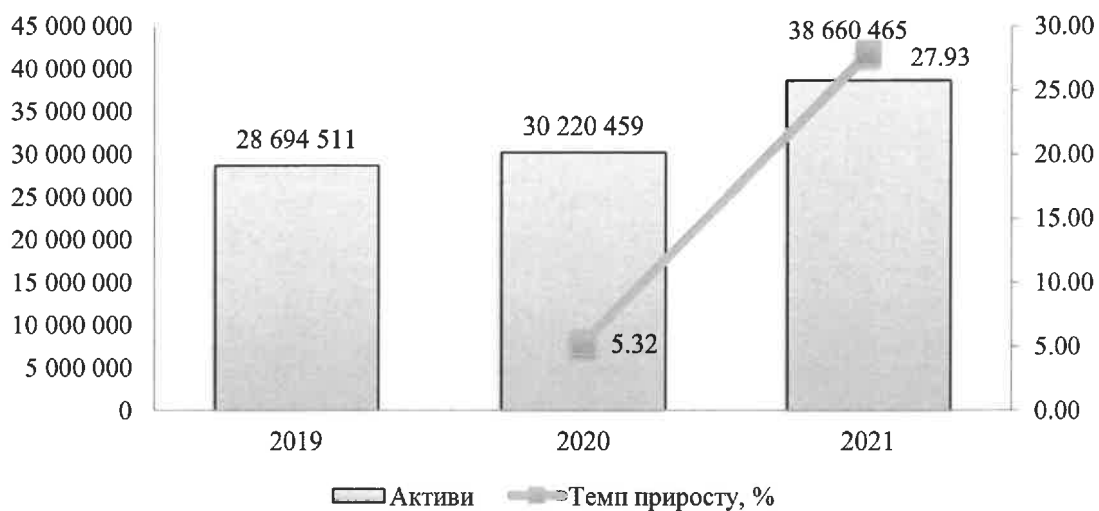

Рисунок 1.13 - Динаміка активів ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

В цілому обсяг активів підприємства протягом 2019-2021 рр. збільшився на 5,32 % в 2020 році та на 27,93% в 2021 році із рівня в 28698,511 млн. грн. до рівня в 38660,465 млн. грн. в 2021 році.

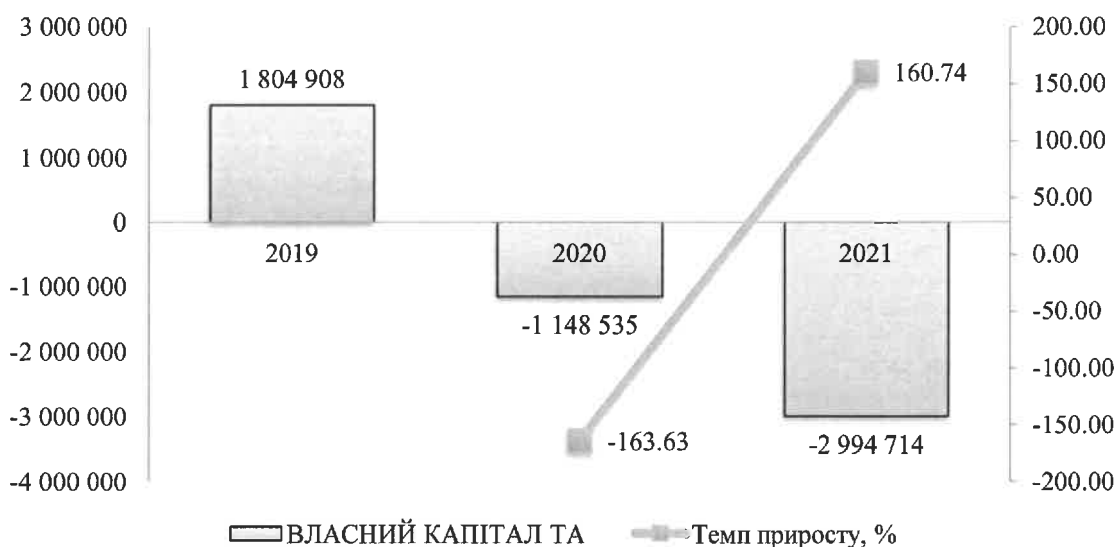

Рисунок 1.14 - Динаміка власного капіталу ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Власний капітал підприємства через значний обсяг нерозподіленого прибутку набув від'ємних значень із рівня в 1804,908 млн. грн. в 2019 році до рівня в -2994,714 млн. грн. в 2021 році.

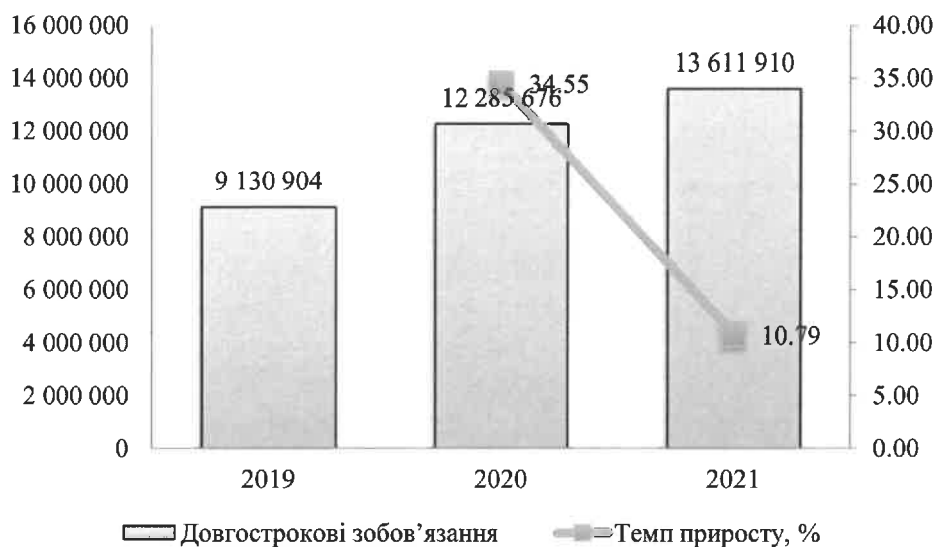

Рисунок 1.15 - Динаміка довгострокових зобов'язань ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Також негативним явищем на підприємстві є зростання довгострокових зобов'язань із рівня в 9130,904 млн. грн. в 2019 році до рівня в 13611,910 млн. грн. в 2021 році.

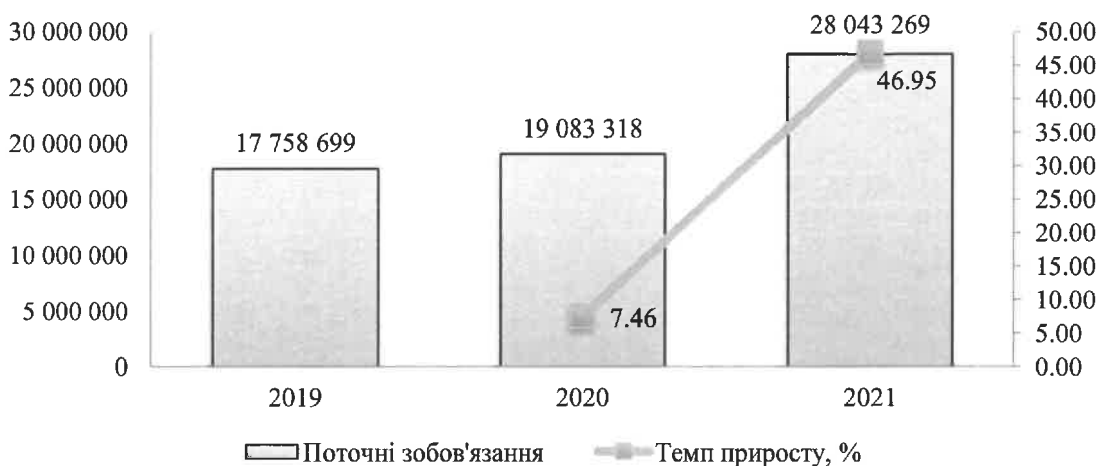

Рисунок 1.16 - Динаміка поточних зобов'язань ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» в 2019-2021 рр.

Поточні зобов'язання на підприємстві також мали негативну тенденцію до зростання із рівня в 17758,699 млн. грн. в 2019 році до рівня в 28043,269 млн. грн. за результатом 2021 року.

Отже, протягом досліджуваного періоду на підприємстві необоротні активи мали чітку тенденцію до зростання із рівня в 4690,205 млн. грн. в 2019 році до рівня в 23652,373 млн. грн. за результатом 2021 року. Оборотні активи підприємства протягом досліджуваного періоду зросли із рівня в 14004,306 млн. грн. в 2019 році до рівня в 15008,092 млн. грн. в 2021 році. Власний капітал підприємства через значний обсяг нерозподіленого прибутку набув від'ємних значень із рівня в 1804,908 млн. грн. в 2019 році до від'ємного рівня в 2994,714 млн. грн. в 2021 році. Поточні зобов'язання на підприємстві також мали негативну тенденцію до зростання із рівня в 17758,699 млн. грн. в 2019 році до рівня в 28043,269 млн. грн. за результатом 2021 року.

1.3. Відповідність облікової політики ТОВ «Сільпо-Фуд» щодо витрат діяльності вимогам чинного законодавства України

Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку – це сукупність нормативно-правових актів вищих гілок державної влади (законодавчої, виконавчої та представницької), Міністерства фінансів України, інших міністерств і відомств, що забезпечує повноцінне функціонування та динамічний розвиток бухгалтерського, фінансового та господарського контролю на підприємстві.

Нормативні акти, які регулюють питання витрат на підприємстві відображено на рис. 1.17.

Формування облікової політики є одним із важливих питань організації бухгалтерського обліку підприємства та методів його ведення. Реформування бухгалтерського обліку, що здійснюється в умовах складних економічних,

соціальних і політичних процесів в Україні, загострює проблему ефективності вибору елементів облікової політики

Нормативне джерело	•Стислий зміст
Конституція України (основний закон)	•Загальні положення, що регулюють діяльність і функціонування підприємства, його правові засади
Господарський кодекс України	•Встановлює відповідно до конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності. Відповідність господарської діяльності підприємства чинному законодавству
Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»	•Засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. Для організації обліку операцій, пов'язаних з витратами підприємства
Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»	•Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств. Для організації бухгалтерського обліку
Про затвердження типових форм первинного обліку Наказ міністерства статистики України	•Впровадження типових форм первинного обліку. Для правильності оформлення первинних документів по відображенню витрат виробництва

Рисунок 1.17 - Нормативні акти, які регулюють питання витрат на підприємстві

Основою організації бухгалтерського обліку є облікова політика, яка визначає економічну послідовність відображення всіх об'єктів бухгалтерського обліку, у тому числі й обліку витрат.

Ефективне управління витратами є ключовим фактором забезпечення зростання суб'єкта господарювання. Одним із основних завдань бухгалтерського обліку є розробка облікової політики, яка сприяє своєчасному та достовірному відображенню даних про витрати в первинних документах, регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Тому об'єктивна, ефективна та

практична система бухгалтерського обліку, в тому числі обліку витрат, починається з облікової політики підприємства.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності [1]. Також даним нормативним документом законодавчо закріплено свободу обґрунтування вибору форми організації та ведення бухгалтерського обліку, управлінського обліку, періодичність інвентаризації цінностей, розрахунків, зобов'язань, капіталу.

Отже, чинна нормативна база з бухгалтерського обліку надає підприємствам широкі можливості у виборі варіантів організації облікового процесу. Існування можливості вибору різних варіантів методології обліку певних об'єктів із законодавчо регламентованих альтернативних способів обліку дає змогу створити за допомогою облікової політики оптимальну, необхідну саме для конкретного підприємства систему бухгалтерського обліку, в якій буде реалізована стратегія підприємства, а також вимоги сучасного формування економічної інформації, її достовірності, доступності і корисності як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів [2].

У науковій літературі зустрічаються різні підходи дослідників до розкриття сутності поняття «облікова політика» (рис. 1.18).

Різноманітність точок зору науковців свідчить, з одного боку, про складність цього питання, а з іншого – про відсутність системного підходу до його розв'язання [10].

Згідно з розглянутими дефініціями, облікова політика в загальному визначенні – це сукупність методів, способів, принципів, способів, процедур, спрямованих на підведення підсумків бухгалтерського обліку та досягнення стратегічних і поточних цілей і завдань. Проте слід зазначити, що бухгалтерський облік обслуговує управління, а облікова політика є одним із елементів системи бухгалтерського обліку, який необхідно розглядати у зв'язку з управлінням.

Джерело	• Визначення
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	• Облікова політика - це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»	• Облікові політики - це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності
Т.В. Барановська	• Облікова політика - це певний порядок дій, спрямованих на збір, обробку та надання необхідної інформації відповідним користувачам для реалізації власних інтересів у сфері бухгалтерського обліку
А.Г. Загородній	• Облікова політика - це сукупність способів ведення бухгалтерського обліку (первинного нагромадження, вартісного вимірювання, поточного групування і підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності) відповідно до особливостей його господарської діяльності
Т.М. Сльозко	• Облікова політика - це вибір самим підприємством певних і конкретних методик, форми і техніки ведення бухгалтерського обліку виходячи з чинних нормативних актів і особливостей діяльності підприємства
Л.Г. Ловінська, І.Б. Стефанюк	• Облікова політика суб'єкта господарювання — це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються суб'єктом господарювання для ведення поточного обліку, складання та подання фінансової звітності в межах, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, іншими нормативними документами, затвердженими Міністерством фінансів та іншими органами виконавчої влади після погодження з Міністерством фінансів
П.Є. Житний	• Облікова політика - це сукупність принципів, методів та процедур здійснення первинного спостереження, аналізу, поточного групування, підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності, складання та подання фінансової звітності
С.М. Міщенко	• Облікова політика - це вибрана суб'єктом господарювання система облікових заходів, спрямованих на досягнення його стратегічних і поточних цілей і завдань

Рисунок 1.18 - Підходи до сутності облікової політики підприємства

Отже, розглядаючи різні шляхи формування поняття «облікова політика», можна погодитися з таким визначенням: облікова політика - це механізм управління бухгалтерським обліком, який здійснюється на основі вибору та розвитку суб'єктів бухгалтерського обліку способу (варіанту) діяльності суб'єктів господарювання, правила та порядок організації та методики, ведення обліку, складання та подання звітності відповідно до загальноприйнятих принципів та особливостей діяльності підприємства з метою отримання повної, об'єктивної,

достовірної та неупередженої інформації для прийняття зацікавленими особами обґрунтованих управлінських рішень.

Від правильної побудови та розуміння облікової політики багато в чому залежить ефективність діяльності підприємства. Облікова політика підприємств повинна забезпечити цілісність бухгалтерського обліку і тому повинна охоплювати всі аспекти облікового процесу: методичний, технічний, організаційний (рис. 1.19).

Чітке визначення та розкриття елементів облікової політики і, відповідно, ведення бухгалтерського (фінансового) та управлінського обліку дає можливість підприємству отримувати достовірну інформацію для управління витратами його фінансово-господарської діяльності.

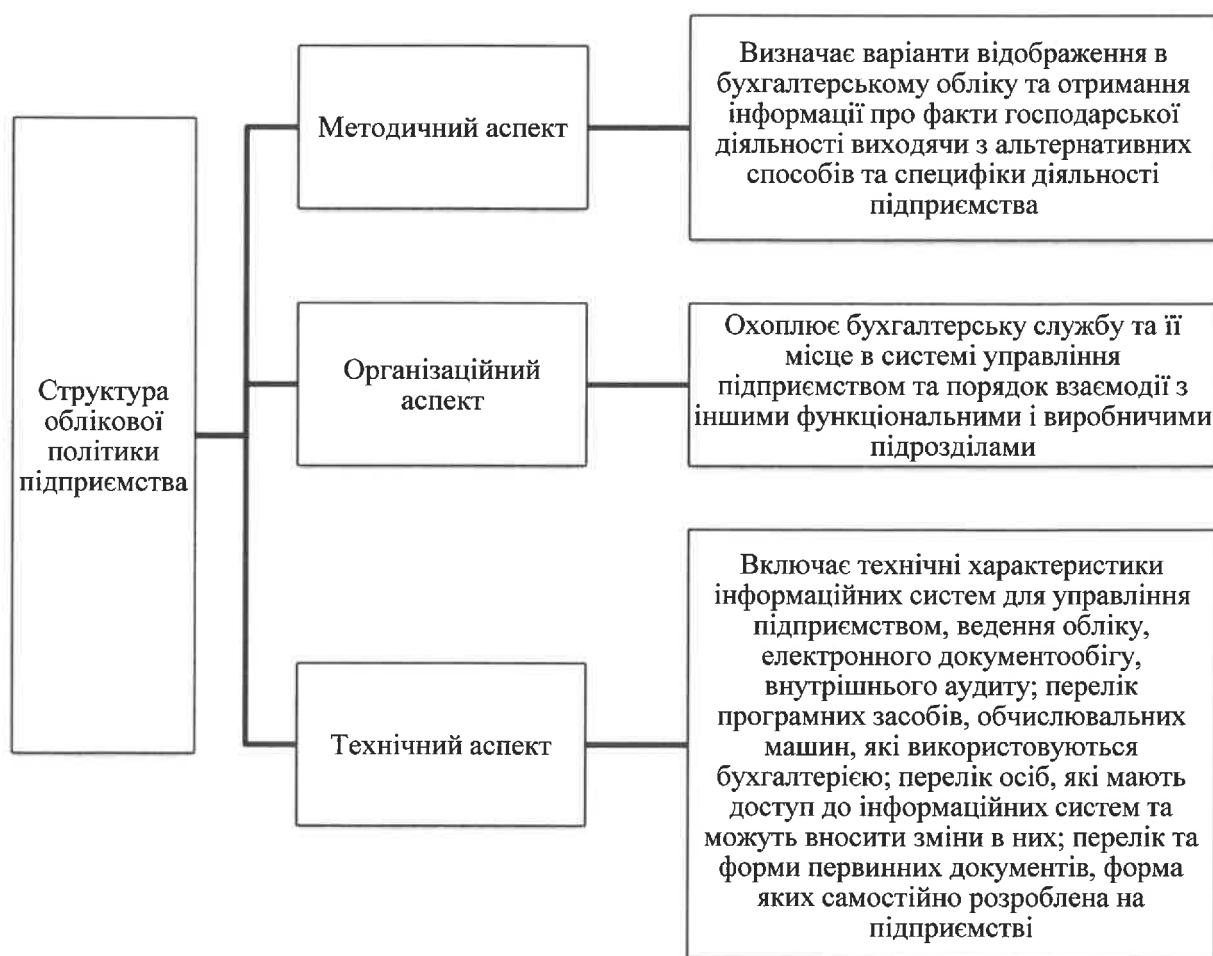

Рисунок 1.19 -. Структура облікової політики підприємства

У наказі про облікову політику мають бути врегульовані методичні питання, які стосуються калькулювання витрат підприємств. Основні елементи, які необхідно розкрити в обліковій політиці за об'єктом обліку витрат наведено на рис. 1.20.

первинні документи з обліку витрат та графіки їх документообігу	вибір класу рахунків для обліку витрат	перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в обліку витрат	склад витрат майбутніх періодів та порядок їх списання
порядок віднесення витрат на фінансові результати (щомісяця, щоквартально)	склад витрат, які формують собівартість виробництва та реалізації продукції	перелік статей калькуляції	методи калькулювання собівартості продукції
методи розподілу витрат виробництва продукції у незавершеному виробництві	перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат	метод розподілу загальновиробничих витрат (визначення бази розподілу)	розподіл витрат за виробничим підрозділами та центрами виникнення витрат
перелік об'єктів обліку витрат, об'єктів калькулювання та калькуляційних одиниць	система обліку витрат та методи аналізу витрат	варіант зведеного обліку витрат виробництва	методи розробки бюджетів витрат та аналізу відхилень фактичних показників від бюджетних

Рисунок 1.20 - Основні елементи, які необхідно розкрити в обліковій політиці за об'єктом обліку витрат підприємства

При формуванні облікової політики організаційної частини обліку витрат необхідно виділити методологічні складові як для цілей фінансового, так і для цілей управлінського обліку. В обліковій політиці підприємства повинні бути відображені лише ті аспекти, для яких існують альтернативні методи або для яких необхідно розробити методику обліку самостійно.

Тому на етапі формування облікової політики підприємства велике значення має визначення її елементів з точки зору обліку витрат. Як показало проведене дослідження, нормативні документи встановлювали вимоги щодо основних аспектів облікової політики та альтернативних варіантів обліку витрат, але не враховували специфіку організації, технології та галузі господарської діяльності, а тому здійснювати бухгалтерський облік та формувати наказ облікової політики для суб'єктів господарювання є важливою частиною бухгалтерської роботи, яка

дасть змогу надати повну, своєчасну та достовірну інформацію про витрати підприємства.

Враховуючи вищевикладене, рекомендуємо наступну будову наказу про облікову політику:

Преамбула. Доцільно зазначити основне положення підприємства (назва підприємства, форма власності, організаційно-правова форма, чисельність працівників тощо).

Перший розділ - організація бухгалтерської роботи. Регламентуються порядок організації роботи бухгалтерських органів (організаційні форми бухгалтерського обслуговування, права та обов'язки головного бухгалтера, взаємодія з іншими підрозділами тощо).

У другому розділі показати спосіб відображення в його об'єктному обліку. Для різних напрямків бухгалтерського обліку подати окремі варіанти методів обліку.

У третьому розділі - організаційно-технічні аспекти, розкриваються основні організаційно-технічні аспекти облікової політики: вибір форм обліку, планування облікової роботи, порядок організації документаційного процесу, інвентаризація, система внутрішньогосподарського контролю організації та ін.

При необхідності внести до наказу відповідні додатки, наприклад, графік документообігу, перелік основних документів за формою, затвердженою керівником підприємства, список посадових осіб, які користуються бланками суворої звітності, тощо, а також технічні та організаційні аспекти системи бухгалтерського обліку будуть включені поза межі облікової політики. Тільки розглядаючи систему бухгалтерського обліку в цілому та взаємозв'язок між її методами, прийомами та організаційними частинами, можна забезпечити правильний вибір та обґрунтування корпоративної облікової політики.

Правильно сформована облікова політика може суттєво вплинути на значення таких показників, як витрати, прибуток і податки на прибуток, а також на показники фінансового стану підприємства. Дослідження облікової політики дозволяє проводити порівняльний аналіз показників діяльності підприємства за

різні звітні періоди, а також порівняльний аналіз діяльності різних суб'єктів господарювання.

Виконання всіх вимог облікової політики – дуже важливе завдання. Проте існують труднощі в послідовності застосування облікової політики, оскільки господарські процеси в системах бухгалтерського обліку часто зазнають серйозних змін. На нашу думку, такі документи, як «облікова політика підприємства», є досить важливими, але практика показує, що багато компаній не мають таких внутрішніх документів, або не використовують їх, і не привернули достатньої уваги, що призвело до існування негативного впливу на порядок обліку та функціонування підприємства в ринкових умовах. Надання підприємствам більшої незалежності та свободи у виборі облікових процедур і методів допоможе налагодити взаємодію між суб'єктами господарювання та зовнішніми користувачами інформації.

Отже, рекомендуємо наступну будову наказу про облікову політику: преамбула (доцільно зазначити основне положення підприємства (назва підприємства, форма власності, організаційно-правова форма, чисельність працівників тощо), перший розділ (організація бухгалтерської роботи. Регламентуються порядок організації роботи бухгалтерських органів (організаційні форми бухгалтерського обслуговування, права та обов'язки головного бухгалтера, взаємодія з іншими підрозділами тощо), у другому розділі показати спосіб відображення в його об'єктному обліку. Для різних напрямків бухгалтерського обліку подати окремі варіанти методів обліку), у третьому розділі - організаційно-технічні аспекти, розкриваються основні організаційно-технічні аспекти облікової політики: вибір форм обліку, планування облікової роботи, порядок організації документаційного процесу, проведення інвентаризації, побудова внутрішнього контролю компанії тощо. За потреби внести до наказу відповідні додатки.

РОЗДІЛ 2

СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

2.1. Методика синтетичного та аналітичного обліку витрат підприємства

Характеристику методики синтетичного та аналітичного обліку витрат підприємства розпочнемо із визначення завдань обліку витрат підприємства. Основними завданнями обліку витрат є:

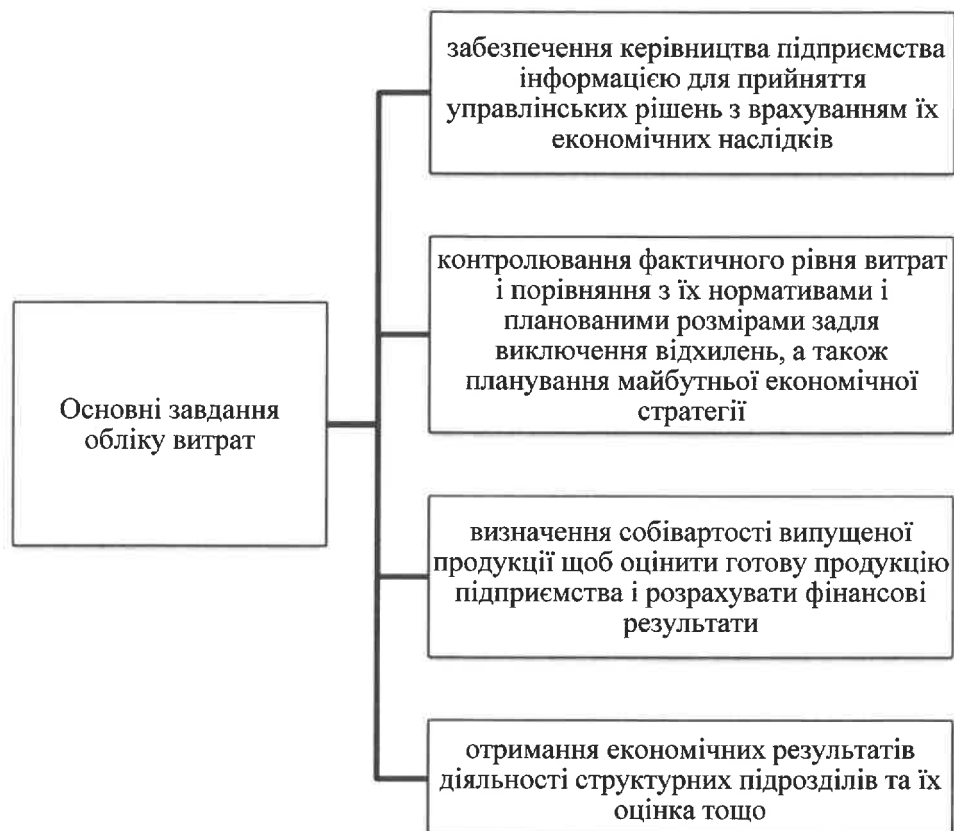

Рисунок 2.1 - Основні завдання обліку витрат

При цьому особливе значення має правильна організація та своєчасність обліку витрат за видами продукції (робіт, послуг) і підрозділами, тобто правильна організація аналітичного обліку. Організація аналітичного обліку витрат відображено в додатку В.

Собівартість продукції калькулюється методом обліку витрат. Методологія калькуляції - це сукупність методів відображення, групування та систематизації даних про витрати для забезпечення досягнення поставлених цілей і вирішення конкретних завдань.

Вибір методу калькулювання залежить від самого об'єкта витрат. Відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати» об'єктом калькулювання є продукція, предмет, послуга чи вид господарської діяльності, для якого необхідно визначити витрати, пов'язані з її виробництвом (виконанням).

Назва	•Характеристика
лімітно-забірні картки (типові форми № М-8 і № М-9)	• для оформлення відпуску згідно з установленими лімітами матеріалів, які систематично витрачаються при виготовленні продукції, а також для поточного контролю за дотриманням установлених лімітів відпуску матеріалів на виробничі потреби
акт-вимогу на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (типова форма № М-10)	• для обліку відпуску матеріалів понад установлений ліміт або при заміні матеріалів. Нагадаємо: відпуск матеріалів понад ліміт здійснюють тільки за наявності дозволу керівника (або уповноважених ним осіб). При цьому на документах зазначають причини такого понадлімітного відпуску
накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (типова форма № М-11)	• для обліку руху матеріальних цінностей усередині підприємства та їх відпуску господарствам свого підприємства, розташованим за межами його території, а також стороннім організаціям
картки складського обліку матеріалів (типова форма № М-12)	• для обліку руху матеріалів на складі за кожним сортом, видом і розміром. Їх використовують в окремих випадках для скорочення кількості первинних документів

Рисунок 2.2 - Характеристика документів для оформлення відпуску матеріальних цінностей у виробництво

Виробничі витрати згідно з інструкцією по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку відображається на таких рахунках (рис. 2.3).

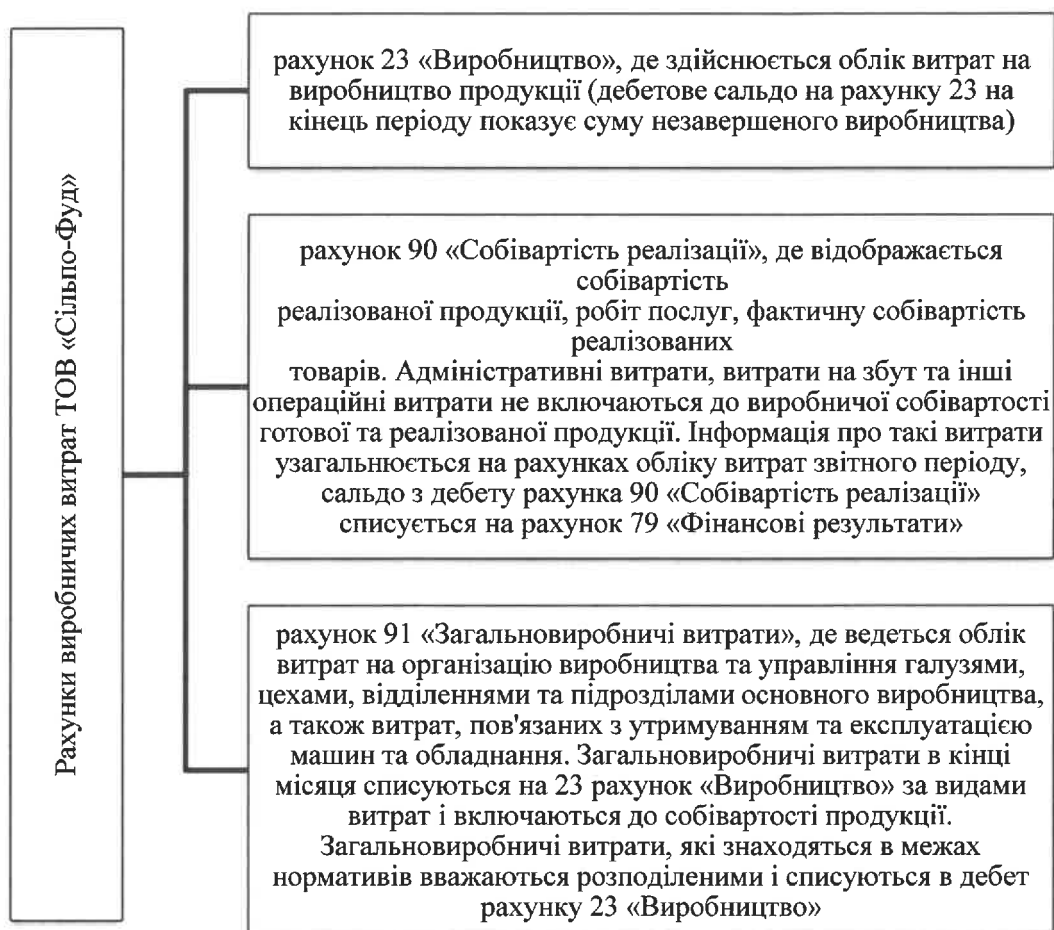

Рисунок 2.3 - Рахунки виробничих витрат ТОВ «Сільпо-Фуд»

При здійсненні передавання напівфабрикатів власного виробництва у продукцію виробництва клас 8 рахунків не використовується. Все тому, що при формуванні собівартості напівфабрикату до цієї категорії вже включено його виробничу собівартість. Отже, незалежно від того, чи використовує підприємство рахунки категорії 8, переведені у виробництво напівфабрикати списуються проводкою: Дт 23 - Кт 25 (або субрахунок рахунка 23 «Виробництво напівфабрикатів»).

Комплексний облік загальновиробничих витрат ведеться на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». Підприємство протягом місяця розраховує виробничі витрати та інших основних і допоміжних виробничих відділень для організації управління виробництвом.

За дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» зазначається сума визнаних витрат, а за кредитом - щомісяця списуються загальновиробничі витрати на рахунок 23 «Виробництво».

Наступний етап – аналіз та облік загальновиробничих витрат. Він складається індивідуально за конкретною номенклатурою позицій. Цей рахунок є накопичувальним і на кінець звітного періоду не має залишку.

Для рахунку 91 окремо обліковуються постійні та змінні загальновиробничі витрати, а на підприємстві встановлено наступні субрахунки:

- 911 «Змінні загальновиробничі витрати»;
- 912 «Постійні загальновиробничі витрати».

Аналітичний облік загальновиробничих витрат в цілому ведеться за місцем їх утворення (магазини мережі ТОВ «Сільпо-Фуд»), а всередині підрозділів - за статтями (видами) собівартості.

Для аналітичного обліку цих витрат використовуються відомості обліку витрат, які складаються окремо за кожним напрямком. Записи в цій інформації вносяться на основі оригінальних документів і аркушів розробки щодо розподілу матеріалів, нарахування заробітної плати, допоміжних виробничих послуг, розрахунків амортизації необоротних активів та розшифровок інших фінансових витрат. Потім у складі виробничої собівартості об'єкта калькулювання додається сума постійних загальновиробничих витрат і змінну загальновиробничу собівартість у звітному періоді в порядку розподілу.

На рахунку 95 "Фінансові витрати" обліковуються процентні витрати та інші витрати, пов'язані із запозиченнями підприємств. Субрахунок 951 «Проценти за позику» та 952 «Інші фінансові витрати» створено до рахунку 95 «Фінансові витрати». За дебетом цього рахунку відображається сума витрат, а за кредитом - рахунок 79 "Фінансові результати", а також рахунок обліку витрат на придбання, будівництво, створення, виготовлення, виробництво.

На субрахунку 951 "Відсотки за кредит" здійснюється облік витрат, пов'язаних з нарахуванням і сплатою відсотків за кредитами банків.

На субрахунку 952 "Інші фінансові витрати" здійснюється облік витрат, пов'язаних із залученням позикових коштів.

Суттєвим елементом витрат на підприємстві є витрати з оплати праці. Оплата праці є одним із найскладніших і важливих напрямів обліку в кожному бізнес-процесі, займаючи майже 50% витрат при розрахунку собівартості.

Організація обліку заробітної плати є взаємопов'язаним і взаємоузгодженим методом бухгалтерського обліку та системою методів, що охоплює численні облікові процедури, такі як виявлення інформації, вимірювання, реєстрація, накопичення, синтез, зберігання та передача. Отже, основними завданнями обліку заробітної плати є:

- правильно та своєчасно вести таблиці відвідування;
- облік і контроль діяльності кожного працівника;
- точність і правильність нарахування заробітної плати відповідно до чинних нормативних документів;
- своєчасність і правильність виплати заробітної плати;
- правильність відображення в бухгалтерському обліку витрат на заробітну плату;
- бюджетний розрахунок утриманого податку та нарахування єдиного соціального внеску;
- правильність відображення витрат на оплату праці у фінансовій звітності та своєчасність подання статистичної звітності про оплату праці працівників.

На рахунку 66 «Розрахунки з виплат працівникам» узагальнюється розрахункова інформація із заробітної плати працівників підприємства (заробітної плати, премій, допомог тощо), а також розрахункова інформація працівників, які не отримали своєчасно заробітну плату. За кредитом цього рахунку відображаються нараховані витрати працівника, а за дебетом – заборгованість роботодавця за такими виплатами, ПДФО та військовий збір, оплата виконавчих документів та інші утримання. Облік на рахунку 66 ведеться за наступними субрахунками (рис. 2.4).

Рисунок 2.4 - Субрахунки рахунку 66

За кредитом субрахунку 661 відображають нарахування працівникам підприємства: основної заробітної плати, додаткової заробітної плати, премій, – інших виплат, що входять до фонду оплати праці. За дебетом субрахунок 661 кореспондує з кількома рахунками, які наведено на рис. 2.5.

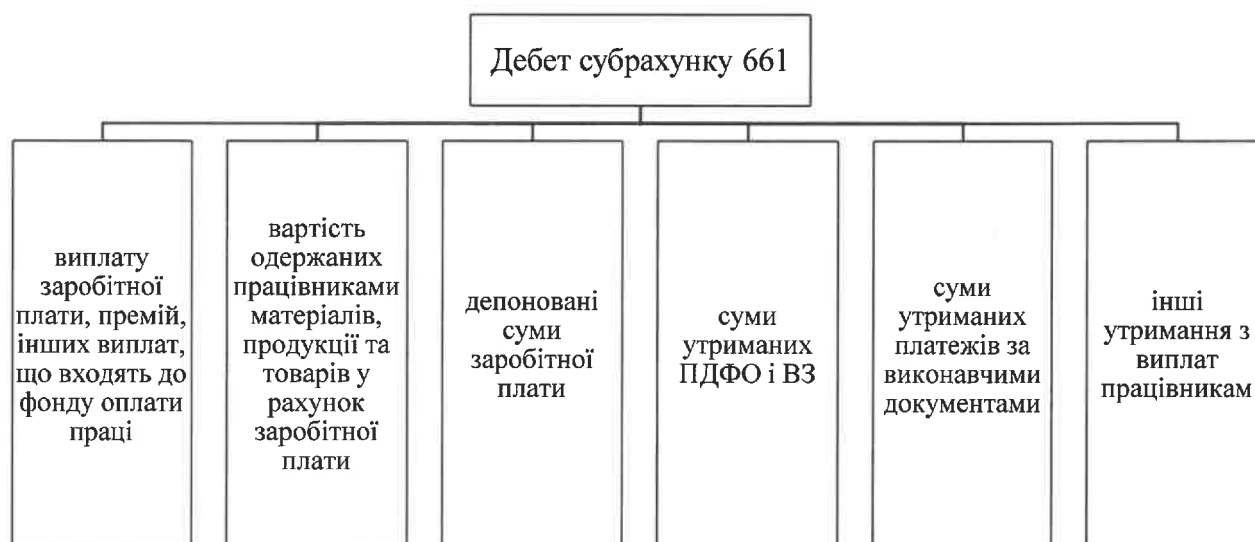

Рисунок 2.5 – Кореспонденція рахунків для дебету субрахунку 661

Субрахунок 662 застосовується тільки в розрахунках для відображення сум, які працівники не отримали вчасно з каси. У цьому випадку застосовують такий бухгалтерський запис: Дт 661 або 663 - Кт 662

Після виплати заробітної плати відповідна сума буде відображена за дебетом субрахунку 662 та за кредитом основного рахунку, який використовується для виплати заробітної плати.

На субрахунку 663 ведеться облік виплат, не врахованих до фонду оплати праці. Наприклад, такі виплати, як допомога по тимчасовій непрацездатності, надання допомоги при неповній зайнятості, тощо.

2.2. Особливості організації обліку витрат діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд»

Ряд питань щодо організації обліку витрат дозволив визначити основні завдання організації обліку витрат, а саме:

- забезпечити правильне визначення та достовірну оцінку витрат на діяльність;
- розподіл витрат на діяльність за кожною класифікаційною групою;
- правильне та повне документальне оформлення та своєчасне відображення витрат діяльності в обліковому реєстрі;
- забезпечувати керівництво повною та достовірною інформацією про витрати діяльності.

Положення про облікову політику будь-якого господарюючого суб'єкта мають регулювати методичні питання калькулювання діяльності [6, с.6].

Систематизуємо їх і подаємо наочно за допомогою рис. 2.6.

Розглянемо докладніше обґрунтування необхідності розробки субрахунків та додавання додаткових аналітичних рахунків, які необхідні для відображення витрат на діяльність у бухгалтерському обліку. Можна підкреслити, що введення цього додаткового облікового терміну мало сенсу з точки зору фінансового обліку. З точки зору стратегічного обліку ця номенклатура повинна формуватися відповідно до інформаційних потреб для планування розвитку суб'єкта господарювання.

Таким чином, забезпечити інтеграцію систем бухгалтерського обліку та стратегічного менеджменту (як напрямку розвитку облікової парадигми) шляхом створення та підтримки єдиної системи цілей, показників і стандартів.

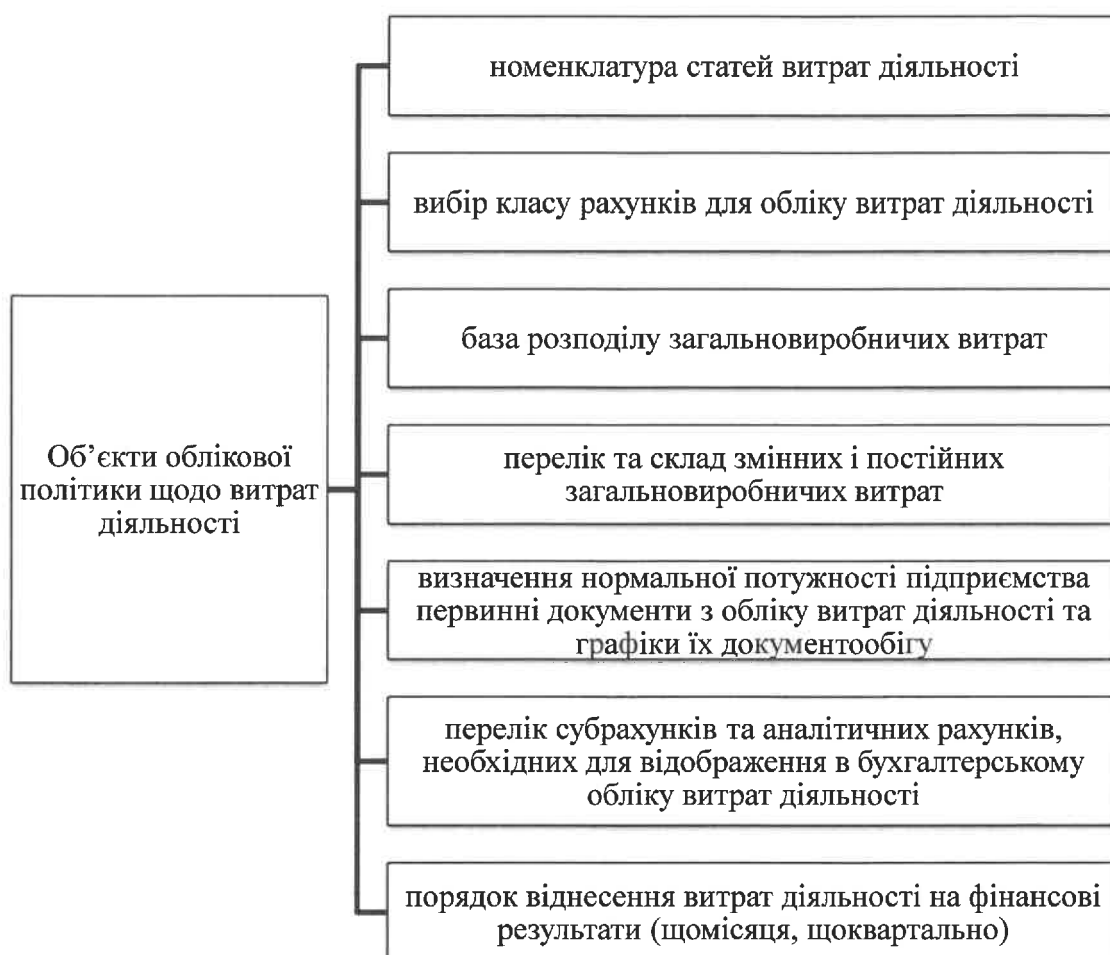

Рисунок 2.6 - Об'єкти облікової політики щодо витрат діяльності

Так запропоновано концепцію превентивного облікового-аналітичного забезпечення системи управління витратами. Тут облік розглядається не лише як означений процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації, а і як рівноправна функція управління витратами. Як головне призначення функції обліку виступає формування якісної і всебічної інформації про господарську та фінансову діяльність підприємства й своєчасне її надання зацікавленим користувачам. Місце функції обліку визначається логічним зв'язком між функціями управління (у межах системи управління витратами) і роллю обліку в процесі управління.

Облікова інформація, яка використовується в процесі регулювання діяльності компанії, в основному зосереджена на операційних рішеннях,

прийнятих при розробці коригувальних заходів. Завдяки роботі системи забезпечення обліку та аналізу формується інформація, необхідна для системи управління витратами.

Як правило, її зводять до тієї інформації, яку продукує синтетичний та аналітичний бухгалтерський облік. Особливістю функціонування системи управління витратами є те, що бухгалтерська інформація розширюється результатами моніторингу середовища суб'єкта господарювання та попередньо обробляється методами економічного аналізу. Вказана інформація використовується у стратегічному, а не лише в оперативному та ретроспективному вимірах.

Для формування системи управління витратами недостатньо створити облікові реєстри та обрати аналітичні показники. Необхідно сформувати рахунки аналітичного обліку відповідно до запитів системи управління витратами і виділити аналітичні показники (у контексті методів «аналіз» та «синтез»).

Таким чином, використання запропонованої концепції управління витратами потребує розширення аналітичності й превентивності інформації, зафіксованої на рахунках обліку. Задля цього вводиться спеціальний інструментарій заснованих на обліковому моделюванні та додаванні до рахунків обліку ознак попередньої аналітичної обробки даних.

Для правильної організації обліку витрат на діяльність процес їх документального оформлення потребує вдосконалення, оскільки для нього характерні документи у стандартизованому форматі, які ще не пройшли безпосереднього затвердження.

Документальне оформлення витрат залежить від виду витрат. Тому використання матеріально-технічних запасів, необхідних адміністративному персоналу підприємства, загальновиробничому персоналу, працівникам відділу збуту, може бути відображено в бухгалтерському обліку лише на підставі правильного оформлення відповідних документів, матеріали для списання (рахунки, претензії тощо). Платежі з трудового та соціального страхування обробляються відповідно до розрахунково-платіжних відомостей (або

розрахункових відомостей). Вартість надання послуг підприємству включається до собівартості діяльності на основі бухгалтерських книг, рахунків-фактур і виконаної роботи.

2.3. Вдосконалення методично-організаційних засад обліку витрат ТОВ «Сільпо-Фуд»

Для ефективної роботи підприємства фінансовий відділ ТОВ «Сільпо-Фуд» повинен надавати великого значення організації обліку собівартості продукції та обліку собівартості продукції. Облік витрат на виробництво необхідно розглядати як набір взаємопов'язаних, послідовних, організованих, логічних, обчислювальних операцій і процедур для формування інформації про витрати. Організація узагальнення собівартості продукції та аналітичного обліку повинна забезпечувати:

- відображення всіх проведених вартісних операцій;
- правильний розподіл витрат за об'єктами обліку та об'єктами обліку витрат;
- визначення собівартості продукції та своєчасне отримання необхідної керівництву інформації.

ТОВ «Сільпо-Фуд» може використовувати різні методи організації обліку витрат і калькулювання собівартості продукції, потреб управління витратами тощо.

На практиці зазвичай розрізняють два види витрат: витрати на виробництво та повні витрати. Виробничі витрати включають витрати на технологічні матеріали, витрати на заробітну плату ключових виробничих працівників і загальновиробничі витрати. Загальні виробничі витрати включають собівартість реалізованої продукції та поточні витрати.

Важлива роль у забезпеченні оптимального рівня витрат належить аналізу, основна мета якого – визначити можливості більш раціонального використання

виробничих ресурсів, зниження собівартості продукції, реалізації продукції та забезпечення зростання прибутку.

Аналіз витрат є важливим інструментом управління витратами. Крім того, щоб контролювати собівартість продукції та виробничі витрати, компанія ТОВ «Сільпо-Фуд» повинна регулярно перевіряти витрати шляхом здійснення аудиту витрат. Аудит виробничих витрат здійснюється за допомогою різних методів і прийомів, кожен з яких більш-менш ефективний у конкретній ситуації.

Зменшення операційних витрат можна досягти за рахунок економного використання сировини і матеріалів, палива, енергії, більш ефективного використання виробничих потужностей. Це сприятиме зниженню цін на продукцію, покращенню використання основних засобів, збільшенню прибутку підприємства, а отже, підвищенню рентабельності. Тому правильний облік витрат господарської діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» є запорукою його ефективної діяльності.

Щоб удосконалити бухгалтерський процес, треба почати з удосконалення законодавчої бази. При аналізі операційних витрат доцільно зосередитися на їх джерелах і видах для формування аналітичної інформації про співвідношення доходів і витрат. Їх належне дослідження та навчання в подальшому зможуть забезпечити прибутковість бізнесу.

Сучасний облік витрат на ТОВ «Сільпо-Фуд» має деякі проблемні аспекти. Існує певна непослідовність у розподілі витрат по рахунках за видами діяльності. Відповідно до чинного плану рахунків до складу рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності» входять такі субрахунки, як 941 «Витрати на дослідження і розробки» та 944 «Сумнівна та безнадійна заборгованість», щодо їх використання, на нашу думку, існують суперечки.

В першу чергу варто звернути увагу на формування резервів безнадійної заборгованості, утвореної від реалізації готової продукції в субрахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Очевидно, що створення таких забезпечень також може бути результатом здійснення фінансових інвестицій, вартість яких після здійснення відображається на рахунку 97 «Інші витрати».

Тому до складу рахунка 95 «Фінансові витрати» (новий субрахунок 953 «Сумнівна та безнадійна заборгованість від фінансової діяльності») пропонується включити рахунок «Сумнівна та безнадійна заборгованість» окремим субрахунком, не виключаючи при цьому з рахунку 94 "Інші витрати діяльності". Тобто включення до рахунку 95 «Фінансові витрати» нового субрахунку 953 «Сумнівна та безнадійна заборгованість, що виникла внаслідок фінансової діяльності» було б цілком логічним, господарським підходом до ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «Сільпо-Фуд». Зазначимо, що подібні нововведення щодо інвестиційної діяльності також були б доречними. Одночасно пропонуємо до аналітичного рахунку 97 «Інші витрати» додати субрахунок 978 «Безнадійна та сумнівна заборгованість за інвестиційною діяльністю».

Для вдосконалення обліку витрат операційної діяльності варто також звернути увагу на облік капітальних інвестицій. Згідно з параграфом 6 МСБО 7 «Інвестиційна діяльність - це купівля та продаж довгострокових активів та інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів». Крім того, у МСБО 1 немає поняття капітальних інвестицій при розгляді структури балансу. Тому створення об'єкта активу власними зусиллями або його суттєвий ремонт прирівнюється до придбання. Якщо капітальні інвестиції здійснені послугами іншої компанії, то це можна вважати придбанням активів.

Оскільки на субрахунку 941 «Витрати на дослідження і розробки» ведеться не стільки вартість експлуатації, скільки вартість інвестиційної діяльності, доцільно цей субрахунок перенести на рахунок 971, а назву рахунку 971 змінити на «реалізовані фінансові інвестиційні витрати» на «інші інвестиційні витрати». Оскільки для обліку інвестицій вже існує рахунок 96.

Для управління бухгалтерам потрібні не тільки витрати, а й інформація про їхні об'єкти (продукцію, роботи, послуги чи види бізнесу), які потребують здійснення витрат, пов'язаних з їх виробництвом. За формою вартості продукція

підприємства (послуга) складається з трьох частин: витрат на споживання засобів виробництва, вартості продукту, створеного необхідною працею, і вартості продукту, створеного додатковою працею.

Таким чином, виражена в грошовому еквіваленті вартість спожитих засобів виробництва, заробітної плати та соціальних заходів становить собівартість виробництва, що розуміється як здатність кожної фірми замінити ресурси, які вона споживає, щоб продовжувати виробництво без перерви.

Оптимізацію рівня собівартості виробництва слід розглядати як основу його успішного функціонування, що зможе забезпечити прибутковість і рентабельність виробництва, а також високу конкурентоспроможність готової продукції.

Також частково проблеми обліку витрат на ТОВ «Сільпо-Фуд» можуть бути вирішені за допомогою ефективних і обґрунтованих систем управління витратами та їх впровадженню в діяльність ТОВ «Сільпо-Фуд».

Основними розглядаються методи управління витратами, а саме методи аналізу систем обліку собівартості продукції - стандарт-костинг і директ-костинг.

Управління витратами - це процес цілеспрямованого формування витрат за видами витрат, джерелами та носіями за умови постійного контролю рівня витрат і сприяння зниженню витрат. Система управління витратами є важливою частиною внутрішньогосподарського механізму будь-якого підприємства.

В даний час директ-костинг використовується для таких варіантів:

1. Класичний директ-костинг, який передбачає розрахунки на основі прямих витрат (усі змінні).
2. Система змінних витрат - розраховується відповідно до змінних витрат, включаючи прямі витрати та змінні непрямі витрати.
3. Система обліку витрат на основі завантаження потужності: облік включає всі змінні витрати та деякі постійні витрати, які визначаються відповідно до використання потужностей.

Спільним є те, що розраховуються не всі витрати, а часткові витрати. При цьому варіанті управління витратами передбачається, що тільки змінні витрати, які залежать від завантаження потужностей або обсягу виробництва, тому тільки

вони можуть бути віднесені до об'єктів витрат. Тому постійні витрати не включаються у собівартість носія витрат, вони, як правило, покриваються за рахунок граничного прибутку, отриманого від продажу продукту. Якщо максимальна сума, яку можуть досягти постійні витрати, відповідає величині маржинального прибутку, то компанія отримає збитки.

Перевагами системи «Стандарт-костинг» перед іншими системами калькуляції собівартості продукції є:

- система використовується для прийняття рішень, особливо якщо розроблені окремі нормативи для змінних видів витрат, а також норми цін матеріалів і праці, якщо вони встановлені правильно;
- на основі встановлених стандартів можна заздалегідь визначити очікувані витрати на виробництво та збут продукту, розрахувати собівартість одиниці продукту для визначення ціни та скласти звіт про прибутки та збитки.

За цією системою керівництво підприємства отримує інформацію про кількість відхилень від стандарту та причини їх виникнення, яка використовується для прийняття оперативних управлінських рішень щодо усунення відхилень. Також в даній системі менш складна методика обліку витрат на виробництво та розрахунку собівартості продукції, тому що нормативна величина виробничої собівартості відома заздалегідь.

Для оцінки виконання того чи іншого замовлення використовується система «стандарт-кост», при її правильній організації облік ведеться за принципом виключення, тобто враховуються лише відхилення від стандарту, тобто облік стає менш трудомістким.

Іншим новим підходом до управління витратами є метод вдосконалених витрат (кайзен-костинг). Він використовується для досягнення цільової калькуляції, але на відміну від цільової калькулювання полягає в постійному покращенні якості процесу на підприємстві за участю всіх працівників, тим самим потенційно знижуючи непродуктивні витрати.

Перевага вдосконалення калькулювання полягає в тому, що воно забезпечує безперервне зниження витрат і підтримує їх на заданому рівні, основним

недоліком є необхідність мотивації співробітників і корпоративної культури, яка підтримує участь співробітників у діяльності компанії.

Взаємодія таргет-костингу та кайзен-костингу з метою вдосконалення зробить можливим ефективне управління витратами.

Таким чином, для поточної та перспективної, ефективної та прибуткової роботи підприємства необхідно застосовувати сучасні та новітні методи управління витратами.

На нашу думку, найзручніше використовувати ABC-аналіз на ТОВ «Сільпо-Фуд», оскільки частка прямих витрат у собівартості постійно зростає і зменшується завдяки впровадженню технічних досягнень, повній автоматизації та механізації виробництва.

Отже, застосування цих систем управління витратами можна розглядати перспективно при впровадженні управлінського обліку, але деякі елементи системи можна використовувати і сьогодні. Таким чином, віднесення витрат на постійні та умовні змінні можна використовувати для:

- планування витрат за видами діяльності (планування умовно-змінних витрат здійснюється на основі нормативу витрат ресурсів на одиницю готової продукції);
- агрегування планових витрат за видами діяльності на основі витрат базового періоду;
- розрахунок рентабельності та точки беззбитковості для видів діяльності;
- проводити аналіз собівартості при відхиленні фактичних витрат від планових показників з урахуванням відхилень обсягів виробництва від планових значень.

ВИСНОВКИ

У відповідності до поставленого мети дослідження загальних засад побудови системи обліку витрат діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» та визначення стану та вдосконалення обліку витрат діяльності ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» можемо зробити наступні висновки.

Встановлено, що порівняння визначень, наведених у НП(С)БО та МСФЗ, дозволяє зробити висновки про їх схожість, оскільки під час підготовки українських стандартів бухгалтерського обліку за основу взято міжнародні документи. Відповідно до грошово-фінансових підходів авторів, витрати визначаються як виражені в грошовій формі ресурси, матеріали, товари, послуги, що використовуються в процесі господарської чи іншої діяльності для досягнення певної мети або отримання прибутку. Економічний підхід ближчий до підходу з позиції виробництва ресурсів, за винятком того, що він визначає витрати з точки зору об'єкта. З точки зору методів управління витратами є невід'ємним елементом системи управління підприємством. У маркетинговому підході витрати розкриваються як внутрішні фактори, що впливають на ціни, а в аналітичному підході витрати розкриваються як невід'ємні складові, необхідні для аналізу. Класифікація витрат - це процес поділу типів і видів витрат на різні категорії. Класифікація витрат необхідна для того, щоб розглянути, наскільки ці вибрані характеристики характерні для інших категорій витрат; а також покращити розуміння процесу управління витратами.

Визначено, що протягом досліджуваного періоду на підприємстві необоротні активи мали чітку тенденцію до зростання із рівня в 4690,205 млн. грн. в 2019 році до рівня в 23652,373 млн. грн. за результатом 2021 року. Оборотні активи підприємства протягом досліджуваного періоду зросли із рівня в 14004,306 млн. грн. в 2019 році до рівня в 15008,092 млн. грн. в 2021 році. Власний капітал підприємства через значний обсяг нерозподіленого прибутку набув від'ємних значень із рівня в 1804,908 млн. грн. в 2019 році до рівня в

2994,714 млн. грн. в 2021 році. Поточні зобов'язання на підприємстві також мали негативну тенденцію до зростання із рівня в 17758,699 млн. грн. в 2019 році до рівня в 28043,269 млн. грн. за результатом 2021 року.

Рекомендовано створити Наказ про облікову політику за наступною будовою: преамбула (доцільно зазначити основне положення підприємства (назва підприємства, форма власності, організаційно-правова форма, чисельність працівників тощо), перший розділ (організація бухгалтерської роботи. Регламентуються порядок організації роботи бухгалтерських органів (організаційні форми бухгалтерського обслуговування, права та обов'язки головного бухгалтера, взаємодія з іншими підрозділами тощо), у другому розділі показати спосіб відображення в його об'єктному обліку. Для різних напрямків бухгалтерського обліку подати окремі варіанти методів обліку), у третьому розділі - організаційно-технічні аспекти, розкриваються основні організаційно-технічні аспекти облікової політики: вибір форм обліку, планування облікової роботи, порядок організації документального процесу, інвентаризація, система внутрішньогосподарського контролю організації та ін. При необхідності внести до наказу відповідні додатки, наприклад, графік документообігу, перелік основних документів за формою, затвердженою керівником підприємства, список посадових осіб, які користуються бланками суворої звітності, тощо, а також технічні та організаційні аспекти системи бухгалтерського обліку будуть включені поза межі облікової політики. Тільки розглядаючи систему бухгалтерського обліку в цілому та взаємозв'язок між її методами, прийомами та організаційними частинами, можна забезпечити правильний вибір та обґрунтування корпоративної облікової політики.

Визначено, що ряд питань щодо організації обліку витрат дозволив визначити основні завдання організації обліку витрат, а саме: забезпечити правильне визначення та достовірну оцінку витрат на діяльність; розподіл витрат на діяльність за кожною класифікаційною групою; правильне та повне документальне оформлення та своєчасне відображення витрат діяльності в

обліковому реєстрі; забезпечувати керівництво повною та достовірною інформацією про витрати діяльності.

Встановлено, що застосування систем управління витратами можна розглядати перспективно при впровадженні управлінського обліку, але деякі елементи системи можна використовувати і сьогодні. Таким чином, віднесення витрат на постійні та умовні змінні можна використовувати для:

- планування витрат за видами діяльності (планування умовно-змінних витрат здійснюється на основі нормативу витрат ресурсів на одиницю готової продукції);

- агрегування планових витрат за видами діяльності на основі витрат базового періоду;

- розрахунок рентабельності та точки беззбитковості для видів діяльності;

- проводити аналіз собівартості при відхиленні фактичних витрат від планових показників з урахуванням відхилень обсягів виробництва від планових значень.

ДОДАТКИ

Класифікація видів витрат за критеріями та ознаками

Критерії	Ознаки класифікації	Види витрат
Організаційноуправлінський	За центрами відповідальності	Витрати виробництва, цеху, технологічного переділу
	За місцем виникнення	Витрати виробництва, цеху, підрозділу, служби
	За доцільністю витрачання	Продуктивні, непродуктивні
	За рівнем контрольованості	Контрольовані, неконтрольовані
	Залежно від прийняття рішення	Релевантні, нерелевантні
	За терміном генерування прибутку	Спрямовані на розвиток підприємства, пов'язані з поточною виробничогосподарською діяльністю підприємства
	За видами діяльності	Витрати виробничої, невиробничої, промислової, непромислової діяльності, а також основне і допоміжне виробництво, матеріально-технічне забезпечення, розроблення нових технологій, маркетинг, управління
	За спрямуванням для забезпечення цілей бюджетування	Витрати на мотивування, соціальний розвиток, інновації, маркетингові дослідження та комунікації, амортизаційні відрахування, фіскальні та інші витрати на забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності
	За сферами діяльності підприємства	Операційні, інвестиційні, фінансові
	За можливістю (ступенем) охоплення планом	Плановані, неплановані
Обліково-аналітичний	За порядком віднесення витрат на період генерування прибутку	Витрати на продукт, витрати на період
	За відношенням до діючих норм	Нормовані і ненормовані або по нормах, відхиленням від норм, змінами норм
	За порядком обчислення (складом)	Фактичні, планові (бюджетні) або прогнозовані, нормативні
	За відношенням до звітного періоду	Витрати поточного, минулого і майбутнього періодів
	За призначенням	Технологічні, організаційні

Продовження додатку А

	За економічним змістом (елементами витрат)	Матеріальні витрати Витрати на оплату праці Відрахування на соціальні заходи Амортизація Інші витрати
	За цільовим призначенням (статтями калькуляції)	Прямі виробничі витрати Витрати на утримання і експлуатацію машин Загальновиробничі витрати Адміністративні витрати Витрати на збут
	За способом перенесення вартості на собівартість	Прямі, непрямі
	За відношенням до технологічного процесу	Основні, накладні
	За відношенням до собівартості продукції	Ті, що включаються і ті, що не включаються до собівартості продукції
	За відношенням до готового продукту	Витрати на незавершене виробництво, витрати на готовий продукт
	За складом	Прості (одноелементні), комплексні
Фінансово-економічний	За видами продукції	Витрати на вироби, типові представники виробів, групи однорідних виробів, одноразові замовлення, валову, товарну, реалізовану продукцію
	За відношенням до обсягу виробництва	Змінні, постійні, змішані
	За відношенням до форм праці	Витрати живої і уречевленої праці
	За відношенням до форм вартості	Трудові, матеріальні, грошові
	За споживанням ресурсів	Вхідні, спожиті
	За порядком обчислення	Середні, граничні
Маркетинговий	Залежно від функціональних видів діяльності, з якими пов'язані витрати	Виробничі, невиробничі
	Залежно від можливості простежити витрати до конкретного товару	Прямі, непрямі
	Залежно від ступеня усереднення витрат	Повні витрати Витрати, які входять до середньої собівартості
	Залежно від динаміки, яка відповідає функціональним змінам	Змінні, постійні (фіксовані), валові, змішані
Інвестиційний	За періодичністю виникнення (вкладень) або за календарним періодом	Поточні, одноразові, довгострокові
	За терміном обчислення	Капітальні, поточні

Групування витрат на виробництво за економічними елементами

Елемент витрат	Витрати, що включаються до складу відповідного елемента
Матеріальні витрати	1) сировина і матеріали, які використовують для виготовлення продукції; 2) напівфабрикати та комплектуючі вироби, які повинні додатково оброблятися або підлягають монтажу; 3) товари, що використані для потреб, тобто без продажу іншим особам; 4) тара, яка брала участь у виробництві; 5) енергія та паливо, придбані у сторонніх організацій для опалення виробничих приміщень, транспортних робіт, тощо; 6) будівельні матеріали, утримання необоротних активів та їх ремонт; 7) запасні частини, використані для ремонту ОЗ, МШП, тощо; 8) МШП (інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спецодяг); 9) роботи та послуги виробничого характеру, виконані сторонніми організаціями: — здійснення окремих операцій з виробництва продукції; — обробка сировини та матеріалів; — проведення випробувань для визначення якості сировини і матеріалів, що використовуються у виробництві; — транспортні послуги сторонніх організацій на перевезення вантажу; 10) втрати внаслідок нестачі матеріальних цінностей у межах установлених норм природного убутку
Витрати на оплату праці	1) витрати на виплату основної та додаткової (премії, заохочення тощо) заробітної плати персоналу відповідно до системи оплати праці, прийнятої на підприємстві, уключаючи будь-які види грошових та матеріальних доплат; 2) гарантійні та компенсаційні виплати, пов'язані з індексацією заробітної плати, із затримкою виплати заробітної плати тощо, у порядку та розмірах, передбачених законодавством; 3) виплати за невідпрацьований час, передбачені законодавством (витрати на оплату відпусток або щомісячних відрахувань на створення забезпечення майбутніх оплат відпусток тощо); 4) інші витрати на оплату праці, наприклад, оплата простоїв не з вини працівників
Відрахування на соціальні заходи	1) відрахування сум ЄСВ у розмірах та порядку, установлених законодавством; 2) відрахування на індивідуальне страхування робітників, зайнятих виробництвом; 3) відрахування на інші соціальні заходи
Амортизація	1) амортизація основних засобів; 2) амортизація інших необоротних матеріальних активів; 3) амортизація нематеріальних активів
Інші операційні витрати	Витрати, що не ввійшли до складу елементів, зазначених у рядках 1 — 4 таблиці, зокрема: 1) витрати, пов'язані з управлінням виробництвом: — на відрядження; — на участь у семінарах; — з послуг зв'язку (поштові, телеграфні, телефонні, Інтернет тощо); — на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів; — оплата за використання та обслуговування обчислювальної техніки; — на охорону праці та техніку безпеки; 2) витрати на перевезення працівників; 3) витрати зі страхування ризиків, пов'язаних з виробничим процесом; 4) податки, збори та інші платежі, що включаються до виробничої собівартості; 5) витрати на оплату робіт і послуг сторонніх підприємств та організацій; 6) суми лізингу;

Організація аналітичного обліку витрат

Рахунок		Організація аналітичного обліку
№	Назва	
Рахунки класу 2, пов'язані з обліком витрат		
23	"Виробництво"	За статтями витрат, видами продукції та виробничими підрозділами (цехами, дільницями) з виділенням на окремий рахунок обслуговуючих підприємств (житлово-комунальних, оздоровчих, культурних та інших установ, що перебувають на балансі підприємства)
24	"Брак у виробництві"	За статтями витрат, видами продукції, виробничими підрозділами і причинами виникнення браку
25	"Напівфабрикати (власного виробництва)"	За місцями зберігання, видами та найменуваннями
Рахунки класу 9		
901	"Собівартість реалізованої готової продукції"	За видами реалізованої продукції та статтями витрат, списаних у реалізацію
902	"Собівартість реалізованих товарів"	За видами реалізованих товарів і статтями витрат, списаних у реалізацію
903	"Собівартість реалізованих робіт і послуг"	За видами прийнятих замовником робіт (послуг) і статтями витрат, списаних у реалізацію
91	"Загальновиробничі витрати"	За підрозділами підприємства і статтями витрат, понесених кожним окремо взятим підрозділом
92	"Адміністративні витрати"	За статтями, центрами відповідальності та місцями виникнення витрат
93	"Витрати на збут"	За статтями витрат
941	"Витрати на дослідження і розробки"	За видами досліджень (розробок) і статтями витрат
942	"Витрати на купівлю продаж іноземної валюти"	За видами валют
943	"Собівартість реалізованих виробничих запасів"	За найменуваннями або групами (видами) реалізованих виробничих запасів. Якщо до собівартості цих активів додаються витрати пов'язані із їх реалізацією, то в обліку зазначаються статті понесених витрат
944	"Сумнівні та безнадій борги"	За дебіторами, заборгованість яких визнана сумнівною
945	"Втрати від операційної курсової різниці"	За обліковими об'єктами, у зв'язку з оцінкою яких виникла операційна курсова різниця

Продовження додатку В

Рахунок		Організація аналітичного обліку
№	Назва	
946	"Витрати від знецінення запасів"	За видами знецінених запасів у розрізі їх найменувань
947	"Нестачі і втрати від псування цінностей"	За видами втрачених або зіпсованих матеріальних активів у розрізі їх найменувань
948	"Визнані штрафи, пені, неустойки"	За кредиторами, які пред'явили підприємству обґрунтовані претензії, що тягнуть за собою виплату санкцій
949	"Інші витрати операційної діяльності"	За статтями витрат
951	"Відсотки за кредит"	Без аналітики
952	"Інші фінансові витрати"	За статтями витрат
961	"Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства"	За видами втрачених інвестицій в асоційовані підприємства
962	"Втрати від спільної діяльності"	За видами втрачених інвестицій у спільні підприємства
963	"Втрати від інвестицій в дочірні підприємства"	За видами втрачених інвестицій у дочірні підприємства
971	"Собівартість реалізованих фінансових інвестицій"	За видами реалізованих активів, які до моменту реалізації рахувалися на балансі як фінансові інвестиції. Якщо до собівартості цих активів додаються витрати, пов'язані з їх реалізацією, то в обліку зазначаються статті понесених витрат
972	"Втрати від зменшення корисності активів"	За найменуваннями реалізованих активів, які до моменту реалізації рахувалися на балансі як необоротні (крім фінансових інвестицій). Якщо до собівартості цих активів додаються витрати, пов'язані з їх реалізацією, то в обліку зазначаються статті понесених витрат
974	"Втрати від неопереційних курсових різниць"	За обліковими об'єктами у зв'язку з оцінкою яких виникла неопераційна курсова різниця
975	"Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій"	За об'єктами уцінених необоротних активів і фінансових інвестицій
976	"Списання необоротних активів"	За об'єктами необоротних активів, списаних не внаслідок їх реалізації на сторону
977	"Інші витрати діяльності"	За статтями витрат
98	"Податок на прибуток"	Без аналітики

Ім'я користувача: Бухгалтерського обліку та консалтингу Степаненко ... ID перевірки: 1015455456
Дата перевірки: 06.06.2023 12:42:08 EEST Тип перевірки: Doc vs Internet + Library
Дата звіту: 06.06.2023 12:54:06 EEST ID користувача: 100005736

Назва документа: Деник Анна Вячеславівна (КБР)

Кількість сторінок: 47 Кількість слів: 10374 Кількість символів: 84417 Розмір файлу: 400.63 KB ID файлу: 1015115015

43.1% Схожість

Найбільша схожість: 11% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1008094820)

38.8% Джерела з Інтернету 415 Сторінка 49

34.7% Джерела з Бібліотеки 311 Сторінка 59

0.36% Цитат

Цитати 3 Сторінка 60

Не знайдено жодних посилань

1.27% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0.82% Вилучення з Інтернету 45 Сторінка 61

1.27% Вилученого тексту з Бібліотеки 104 Сторінка 61

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 3